

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 2, letnik 2016

NOVO
MESTO

**Kolesarjenje je doma v
Novem mestu**

Machova učna pot

Koliko občane stane ...

PIŠE PRIHODNOST.

KAZALO

o naslovnici

Na naslovnici tokrat predstavljamo spanje na reki Krki, ki je s svojim počasnim tokom kot nalašč za tovrstne vodne športe. Športno društvo Kajak, kanu, sup klub Novo mesto se skupaj z drugimi uporabniki naše lepote trudi reko Krko uveljaviti kot zanimiv športni objekt. Ne mine namreč poletni dan, da na njeni gladini ne bi videli koga z veslom v roki.

o fotografu

Peter Žunič Fabjančič,

avtor naslovnice, je Novomeščan, ki svoja zanimanja usmerja v številne projekte na področjih kulture in kulturne dediščine, varstva okolja ter urbanega razvoja. Je ljubiteljski fotograf, ki uživa v iskanju in videnju novega in drugačnega, raziskovalec novih prostorov z namenom povezovanja in iskanja skupnega.

3	Uvodnik	23	Grem v mesto
4	Kolumna	24	Komunala Novo mesto
5	Subvencije Eko sklada	25	Rekonstrukcija Smrečnikove
6	Kronika občinskega sveta	26	Glasbena šola Marjana Kozine
8	Novomeški kolaž 2016	27	Reševanje ujetega psa
10	Prispevki svetniških skupin	28	Houston, imamo problem!
12	Intervju: dr. Vida Čadonič Špelič	30	Razvojno izobraževalni center
13	Koliko nas občane stane ...	31	Razpis
14	Reka Krka, novomeški simbol in ponos	32	Machova učna pot
16	Ob Krki vse bolj živahno	34	Kolesarjenje je doma v Novem mestu
17	Združenje ALDA	35	Nagradna križanka
18	Novomeški izobraževalni javni zavodi	37	Napovednik dogodkov junij-avgust
22	Ambrozija		

> Damijan Šinigoj

DOMAČE IN DOMAČIJSKO

Moram priznati, da že kar nekaj let politike kaj dosti ne spremljam. Prej mi nič ni moglo uiti, poleg časopisov, interneta in vseh televizijskih informativnih oddaj smo še za šanki debatirali in razčlenjevali dnevno-politične zdrahe! In vsak je o vsem seveda imel mnenje, in če ni bilo povsem enako tvojemu, je to vodilo v nove debate in razglabljanja, prepričevanja ... Spomnim se, da sem kot jamar včasih še globoko pod Zemljinim površjem razmišljal, kako se bo razpletla kakšna politična aferica, ki se je pojavila v medijih, prav ko sem se v podzemlje odpravljal in ko sem pozno ponoči prišel izpod prhe, sem najprej na internetu pogledal posnetek Odmevov. Skoraj nekakšna zasvojenost je to bila ...

Z enako ali še večjo vneto pa sem spremljal tudi lokalno politiko. Je bilo že kar malce mazohistično, se mi zdi. Vem, da je najlaže s prstom kazati na tuje napake ali nanje opozarjati kje za šankom v družbi enakomislečih, vsekakor veliko lažje, kot se pridružiti in pomagati, a si nisem mogel pomagati. Sem se tolažil, da sem bil vsaj malo pa tudi angažiran, kaj pa vem, županu sem vedno poslal kratko sporočilo, ko je bilo njegovo službeno vozilo (skoraj praviloma) napačno parkirano na cesti pred Rotovžem, čeprav je bilo le nekaj metrov proč za njegovo vozilo rezervirano parkirno mesto. Si malce prevzetno mislim, da so ta moja opozorila sčasoma vsaj toliko zalegla, da je profesionalni voznik začel upoštevati prometne predpise in občinsko vozilo parkiral na temu namenjeno mesto.

A to so bolj pobalinstva, če sem iskren, veliko bolj resne zadeve so se pokazale, ko sem se kot novinar prvič resno in malce bolj poglobljeno lotil analize novomeške politike. Sem primerjal tri približno enako velike občine – Celje, Koper in Novo mesto. Po gospodarskih kazalnikih je Novo mesto obsojeno na uspeh. Na lestvici največjih podjetij, ki v proračun vplačajo največ davkov, smo imeli tri podjetja, med prvimi sto podjetji pa še kar nekaj, vsekakor pa veliko več kot Koper in Celje skupaj! Kar bi se seveda moralo poznati tudi v proračunih občin in investicijah, a temu kar naenkrat ni bilo več tako. Preen sem, da bi šel spet brskat po statistikah in navedel natančne podatke, a sem prepričan, da nas tako Koper kot Celje še vedno prehiteta po desni in levi. Pa se pravzaprav v papirje in statistiko niti ni treba zakopati, dovolj je le, da se čez ta mesta enostavno zapeljemo in bomo v hipu opazili razliko. Koper in Celje sta v zadnjih letih eksplodirala (v pozitivnem smislu, kakopak), Novo mesto pa je popolnoma zaspalo. In to se je še kako opazilo.

Nekje vmes sem potem ugotovil, da je za moj krvni tlak veliko bolje, če manj gledam televizijo (in sem jo povsem nehal, pa ne le informativne oddaje) in če v dnevnikih časopisih selektivno berem. In res se mi je

Foto: Tomaž Grdin

spanec izboljšal. Seveda se iz vsakdanjega življenja politike, ne lokalne ne državne ne globalne, ne da izbrisati, a že če za vsako neumnost, ki jo slišite, ne skočite do stropa, ste zase naredili veliko. Res je, to ni najbolj konstruktiven način, in če bi se vsi tako obnašali, do sprememb na bolje zagotovo ne bi prišlo. Kvečjemu na slabše bi šlo. Da pa gre v Novem mestu na bolje, se pa že opazi. Vsaj meni se zdi tako. Najbolj objektivni človek že zaradi položaja urednika lokalnega glasila verjetno nisem, a ker nisem slep, spremembe vidim. Pozitivne! Popravljajo se stvari, ki so bile »pokvarjene« kar nekaj dolgih, predolgih let! In ki se ne obešajo na veliki zvon, čeprav morda ne bi bilo napačno, če bi se. Slišim pa seveda tudi kritike. Koliko in katere so upravičene, pravzaprav ne vem, ker si ne dovolim, da bi me spet potegnili v spremljanje dnevno-političnega dogajanja, ki zasvoji prenekaterega, sem pa prepričan, da (vsaj večinoma) ne izzvenijo v prazno. Zakaj sem prepričan v to? Saj se bo slišalo hecno, a bom vseeno povedal, po kakšnem analitičnem postopku sem prišel do te ugotovitve. Pred časom sem si odprl FB-profil, predvsem zato, da sem si recimo lahko ogledal fotografije, ki jih je kdo posnel na kakšnem jamarskem izletu. Ker prej na FB nisem bil, fotografij pač nisem mogel videti, ne prebrati vtisov udeležencev, kar me je sčasoma začelo motiti. In sem podlegel. Se vpisal na FB. Ja, priznam, zelo hitro sem se naučil tudi všečkati, kaj globlje pa nisem šel. In zadnjič enkrat mi je župan poslal prošnjo za prijateljstvo. Tisto na FB, kakopak, ker v resničnem življenju sva že prijatelja, čeprav že kakšno leto ali še več kave skupaj pa nisva spila. Človek pač dela, jaz pa po jamah lazim, in se ne srečava. Sem prijateljstvo sprejel, kaj sem pa hotel, tehnično gledano je župan le moj šef. In zdaj lahko vidim, kaj počne. Saj ga res že dolga leta poznam in me morda ne bi smelo presenetiti, pa me je vseeno. Na vsako kritiko se odzove (pohval itak ni, ker pohvaliti je itak brez veze), argumentirano. Kar mi je všeč. Jaz bi nergač (pa četudi upravičene) verjetno ignoriral, kaj pa vem. Dobro, saj tudi župan koga, ki ima občutek, da se dogaja krivica, ne prepriča, a vseeno ... Tema tokratnega glasila je podpirajmo domače. V vseh pogledih in smislih. Jaz domače podpiram. Dajmo, domači!

NOVO MESTO

Novo mesto

Glasilo Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Damijan Šinigoj

KOORDINACIJSKI ODBOR

Sara Drašković, Meta Retar, Tina Cigler, Peter Žunič Fabjančič

NASLOVNICA

Peter Žunič Fabjančič

JEZIKOVNI PREGLED

Nina Štampohar

PRELOM

Konvikt, d. o. o.

SPLETNI STRANI

www.novomesto.si, www.650nm.si

NAKLADA

13.200 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

Gregor Macedoni, župan

JUNIJ 2016

ISSN C508-4547

DOMAČE KOT KAKOVOST IN PREDNOST

Gregor Macedoni, župan

Novo mesto priložnosti in Novo mesto podpira domače sta naziva dveh kampanj, s katerima želimo v tem letu izpostaviti kakovost domače kulturne produkcije, uspehe domačih športnikov, širok nabor izobraževalnih možnosti na vseh ravneh, ki jih nudi Novo mesto, ter ponudbo lokalno pridelane hrane in izdelkov. In to ne samo z besedo in oglasi, ampak tudi s konkretnimi dejavnostmi.

Občinske kulturne prireditve so priložnost za naše mlade potenciale. Prihodnost je v naših rokah je bil naslov zaključne prireditve praznovanja 650-letnice in ponosen sem, da mladi gledalci niso skrivali svojega navdušenja in so dejavno sodelovali na prireditvi. Še bolj sem ponosen, da smo znali dati priložnost našemu mlademu soobčanu, še ne tridesetletnemu Žigi Vircu, ki jo je z veseljem sprejel in tudi odlično izkoristil. Tako kot kaže svoj talent in potencial z družinsko ekipo po svetovnih festivalih (New York, Cannes, Karlovi Vari ...). Gledalci smo dobesedno sooblikovali novomeško prihodnost in predsednik države je po prireditvi iskreno priznal, da take prireditve trenutno ne zna organizirati nobeno drugo slovensko mesto. Pa je bilo takih presežnih prireditev v zadnjem letu kar nekaj in najpomembnejše sporočilo je, da smo vedno do zadnjega kotička napolnili dvorani Marof in Leona Štuklja, nazadnje ob praznovanju 70-letnice Glasbene šole Marjana Kozine. Tega druga slovenska mesta ne poznajo.

Naši mladi športniki so letos dobesedno eksplodirali. Imamo mlade prvake ali podprvake med košarkarji, košarkaricami, rokometarji in rokometaricami ter odbojkarji. Naši mladi dosegajo uspehe na plesnem področju in med mažoretkami. Vse to ni rezultat dela čez noč, zadaj so leta sistematičnega in trdega dela, ki zdaj žanje rezultate. In vse to si čim hitreje zasluži novih vadbениh površin, saj denarja za velike športne objekte še nekaj let ne bo. Bomo pa naredili novo travnato nogometno igrišče, zelo pospešeno pripravljamo vse potrebno za novo vadbeno dvorano ob Športni dvorani Marof in pokritje velodroma, ki bo tako postalo državno olimpijsko vadbeno središče za kolesarje, atlete in triatlonce.

Skupne zadeve moramo urejati na ravni, ki je najbližje občanu ali državljanu. Zato od lani namenjam 50 % več sredstev za krajevne skupnosti. Te smo letos povabili k prijavi projektov, ki jim bomo še dodatno sofinancirali. Vse skupaj bomo tako že letos podprli 34 projektov iz 18 krajevnih skupnosti. Med njimi so preplastitve cest, izgradnje pločnikov in javne razsvetljave, nove pešpoti, obnove krajevnih domov kot tudi izgradnje novih otroških igrišč. Zelo jasno smo povedali, da bomo spoštovali prednostne naloge, ki jih bodo določile krajevne skupnosti, in ko je prišlo več prijav, kot je bilo denarja v proračunu, smo sredstva v ta namen z rebalansom povišali.

Tudi projektom in programom kulturnih, športnih in socialnih društev smo z lanskim letom sredstva povečali (in ohranili tako raven tudi letos). To se vse pozna pri živahnem dogajanju v mestnem jedru, na reki Krki, v Brusnicah in Gabrju, Stopičah in na Otočcu. Prav je, da se podpirajo domači ustvarjalci in organizatorji. Tako nam raste socialni BDP, kot mi je pred kratkim rekel znanec, ki občasno pride v Novo mesto, in sva se srečala na kulturnem dogodku.

Foto: Peter Žunič Fabjančič

Uspešno gospodarstvo je najboljša osnova za razvito lokalno okolje. In novomeško gospodarstvo se lahko pohvali z že kar nekaj let trajajočimi odličnimi rezultati. Tudi zato je naloga lokalne skupnosti, da stori vse, da se ti rezultati ohranijo in da nudimo ustrezno podporo v primernih komunalni in cestni infrastrukturi. Poleg projektov za kakovostno in čisto vodo (septembra je načrtovan zagon filtracije na črpališčih, ki mora zagotoviti konec prekuhavanja) smo za več gospodarskih con začeli s prepotrebno načrtovanjem in gradnjo potrebne infrastrukturne. Nesprejemljivo je 10-letno obdobje, ko se nič novega ni investiralo na tem področju. In zelo težko se sprijaznim, da imamo zainteresirane investitorje, ki čakajo z izvedbo projektov. In zato smo pristopili k reševanju na več koncih hkrati: Ždinja vas, Cikava, Livada ...

Na koncu koncev pa je naša kakovost življenja vsak dan odvisna od prehrane. Vse bolj se zavedamo pomena v lokalnem okolju pridelane hrane. In če znamo povezati interes kupcev s ponudbo lokalnih proizvajalcev, smo zmagovalci oboji. Ob petkih nas tako povezuje Novomeška tržnica, ki jo najdete na Glavnem trgu.

Zaradi vsega naštetega bomo še naprej podpirali domače in bili mesto priložnosti. V poletnih mesecih pa lepo vabljeni na številne dogodke in prireditve ter veliko sproščenih poletnih dni.

V MESTNI OBČINI NOVO MESTO VIŠJE NEPOVRATNE FINANČNE SPODBUDE EKO SKLADA

Župan Mestne občine Novo mesto Gregor Macedoni in predstavnik energetske-svetovalne pisarne Dušan Knafelc sta na novomeškem rotovžu predstavila možnosti pridobitve nepovratnih sredstev Eko sklada. Letos je na voljo 15,8 milijona evrov. Na območju Mestne občine Novo mesto sicer velja Odlok o načrtu za kakovost zraka, kar pomeni, da so občani upravičeni do višjih subvencij za naložbe v rabo obnovljivih virov energije ter večje energetske učinkovitosti v stavbah in gospodinjstvih.

Župan Gregor Macedoni je prisotne uvodoma seznanil, da sta občina in Eko sklad konec lanskega leta uspešno uskladila informacije glede subvencij, ki jih lahko izkoristijo prebivalci Mestne občine Novo mesto. Ti so bili v nekaterih primerih zmotno zavedeni, da niso upravičeni do nepovratnih finančnih spodbud Eko sklada, ki so vezane na vgradnjo ogrevalnih toplotnih črpalk in kurilnih naprav na lesno biomaso, ker je občina določila območje prednostnega načina ogrevanja z uporabo zemeljskega plina. Mestna občina Novo mesto obvezen način ogrevanja z uporabo zemeljskega plina določa le za objekte, v katerih nameščena moč toplotnih energetskih naprav, namenjenih ogrevanju ali podobni energetski rabi, presega 40 kW. Za manjše moči ogrevalnih naprav, ki so praviloma vgrajene v enodružinske hiše ali manjše stavbe, pa prednostnega načina ne določa, zato ni ovir za pridobitev nepovratnih finančnih spodbud za vgradnjo kurilnih naprav na lesno biomaso. Prav tako ni določeno, da na območjih prednostnega načina ogrevanja ni mogoče pridobiti spodbud Eko sklada za vgradnjo toplotnih črpalk. Po seznanitvi občanov s to informacijo so bile letos odobrene tri neupravičeno zavrnjene prošnje za subvencije, ki so že v postopku izplačila.

Odlok o načrtu za kakovost zraka, ki ga je država sprejela za občine s prekomernim onesnaženjem zraka z delci PM10, sicer velja tudi za Mestno občino Novo mesto. To pomeni, da so občani upravičeni do višjih odstotkov subvencij za naložbe v rabo obnovljivih virov energije ter večje energetske učinkovitosti v stavbah in gospodinjstvih. »Glede na slabšo kakovost zraka v našem bivalnem okolju želimo, da tudi občani s pomočjo teh subvencij dejavno pripomorejo k izboljšanju zraka v naši občini. Nepovratna sredstva Eko sklada so še vedno na voljo, zato naše občane vljudno vabim k prijavi,« je dodal župan Gregor Macedoni.

Energetski svetovalec Dušan Knafelc je ob tem dodal, da v Novem mestu deluje energetske-svetovalna pisarna, ki jo koordinira Eko sklad. Pisarna brezplačno svetuje občanom na vseh področjih, ki se nanašajo na učinkovito rabo in/ali rabo obnovljivih virov energije v javnih stavbah, eno- oz. dvodružinskih hišah in večstanovanjskih stavbah oziroma posameznih gospodinjstvih, zmanjševanje energetske revščine, energetsko prenovo objektov in možnosti pridobitve nepovratnih sredstev. Dušan Knafelc je dodal: »Prebivalci Mestne občine Novo mesto so v letu 2015 prejeli 666 128 evrov nepovratnih sredstev za 205 naložb v stanovanjskih stavbah. Največ za toplotno izolacijo pročelja, vgradnjo toplotnih črpalk in zamenjavo zunanjega stavbnega pohištva. V letošnjem letu je na voljo 15,8 milijona evrov subvencij Eko sklada za območje celotne Slovenije.«

Subvencije lahko občani koristijo za vgradnjo sprejemnikov sončne energije (sončne kolektorje), kurilne naprave na lesno biomaso (peleti, polena), toplotne črpalke, daljinsko ogrevanje, stavbno pohištvo (balkonska vrata, okna), toplotno izolacijo pročelij ali strehe, nakup ali izgradnjo skoraj ničenergijske stanovanjske stavbe, obnovo starejše stavbe v ničenergijsko in drugo. Za vsak ukrep, ki izpolnjuje pogoje javnega poziva za nepovratne finančne spodbude, je na voljo tudi ugoden kredit Eko sklada.

Kontaktne podatke energetske-svetovalne pisarne:

Dušan Knafelc

031 733 795

energetska.pisarna@novomesto.si

Rozmanova ulica 10, 8000 Novo mesto

Delovni čas pisarne:
vsak torek in četrtek
od 16.00 do 19.00

Foto: Peter Žumič Fabjančič

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

APRIL–MAJ 2016

Foto: Peter Žunič Fabjančič

14. redna seja Občinskega sveta MONM

Potrdili mandat novemu romskemu svetniku

Svetnice in svetniki so v sklopu kadrovskih zadev potrdili mandat nadomestnemu članu Občinskega sveta, predstavniku romske skupnosti Dušku Smajeku, ki je za položaj kandidiral po odstopu Sandija Selimčiča.

Mnenja in soglasja k imenovanju direktorjev in ravnateljev

Po preteku mandata je Občinski svet na aprilski seji na mesto ravnatelja Anton Podbevšek Teatra Novo mesto imenoval dozdajšnjega ravnatelja Matjaža Bergerja. Na javni razpis sta pripeli dve prijavi, za eno je bilo ugotovljeno, da ne izpolnjuje vseh zahtevanih formalnih pogojev. Mandatno obdobje traja pet let.

Občinski svet je soglašal z imenovanjem Matjaža Kuzme za vršilca

dolžnosti direktorja Agencije za šport Novo mesto. Agencija za šport Novo mesto ne bo objavila razpisa za delovno mesto direktorja, dokler svet ne sprejme odločitve o morebitnem preoblikovanju zavoda oz. najdlje do konca leta 2016.

Svetnice in svetniki so se strinjali, da Svet zavoda Vrtca Ciciban Novo mesto ne izbere kandidata za delovno mesto ravnatelja zavoda, temveč za obdobje največ 12 mesecev določi vršilca dolžnosti. V tem času bo Občinski svet preučil možnost združitve Vrtcev Ciciban in Pedenjped v enoten zavod.

Občinski svet je podal pozitivno mnenje o kandidatih za ravnatelja Osnovne šole Šmihel ter pozitivno mnenje o kandidatih za ravnatelja Dijaškega in študentskega doma Novo mesto.

Maja je občinski svet podal pozitivno mnenje za Vladimiro Šuštaršič za ravnateljico Srednje šole in gimnazije Ekonomske šole Novo mesto, ki je bila edina kandidatka.

Imenovanje v svete javnih zavodov

Za kandidate za člane Sveta Območne izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti je svet imenoval Denisa Janca, Ano Narančo in Petra Nograška, za nadomestnega predstavnika ustanovitelja v Svet javnega zavoda Dolenjske lekarne dr. Vido Čadonič Špelič, za nadomestno članico Občinske volilne komisije pa Ivo Ocvirk.

Na majski seji so bili za predstavnike ustanovitelja v Svet Osnovne šole Grm za štiriletno mandatno dobo imenovani Nina Jakovljevič, Peter Kostrevc in Robert Miklič. Za predstavnike ustanovitelja v Upravni odbor Visoke šole za upravljanje podeljka Grm Novo mesto so bili za štiri leta imenovani Igor Hrovatič, Aljaž Novak in Miro Škufca.

Zaključni račun Mestne občine Novo mesto

Občinski svet je sprejel Odlok o zaključnem računu proračuna Mestne

občine Novo mesto za leto 2015. Prejšnje leto je bilo naravnano predvsem v smeri sanacije občinskih financ z namenom, da bo občina naslednji investicijski cikel lahko pričakala v dobri finančni kondiciji. Občina je zadolženost v lanskem letu zmanjšala za 22,2 odstotka, kar je najvišje zmanjšanje med vsemi mestnimi občinami v Sloveniji.

Zavod Novo mesto

Občinski svet je maja v prvi obravnavi potrdil združitev Agencije za šport Novo mesto in Kulturnega centra Janeza Trdine ter oblikovanje Zavoda za šport, kulturo, turizem in mladino Novo mesto. Oblikovanje novega zavoda kot glavni motiv zasleduje željo, da se še konkretnije naslovi izzive, ki čakajo Novo mesto na področjih športa, kulture, mladine in turizma. Z novim zavodom se bo ustvarila organizacijska oblika, v kateri bodo imela vsa področja največjo možno podporo, ki bo občanom ponudila kakovostnejšo in obsežnejšo vsebino. Vsebine z vseh štirih področij se ne prepletajo ali združujejo, temveč ostajajo samostojne in neodvisne. Zaposleni ohranjajo svoje zaposlitve, prav tako ne bodo potrebne poklicne prekvalifikacije. Združujejo se poslovanje, računovodstvo, prodaja in trženje ter upravljanje in vzdrževanje objektov. Začetni prihranki oblikovanja enotnega zavoda prinašajo 100 000 EUR prihranka na letni ravni.

Podražitev cen vrtcev prevzema občina

Svetniki so sprejeli predlog sklepa o določitvi cen programov in rezervacij v javnih vrtcih Mestne občine

Novo mesto, s čimer se zvišujejo cene vrtcev. Zvišanje je posledica sprostitve napredovanj v javnem sektorju in posledično višjih stroškov dela. S sprejetim amandmajem so svetniki odločili, da podražitev v celoti prevzame občina.

Sprejete spremembe statuta

Občinski svet je v drugi obravnavi potrdil spremembe Statuta Mestne občine Novo mesto, ki se bo uskladil z veljavno zakonodajo in državnimi smernicami, ki jih je podala Služba za lokalno samoupravo. S spremembami se bosta racionalizirala in združila število ter sestava odborov Občinskega sveta, saj se nekateri odbori že sestajajo na skupnih sejah, nekateri pa se skoraj ne srečujejo. Združujejo se Odbor za okolje in prostor ter Odbor za komunalno in promet ter Odbor za družbene dejavnosti in Odbor za mladino. Spremembe bodo začele veljati z nastopom novega mandata Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto, do tedaj vse komisije in odbori delujejo v nespremenjeni obliki.

Rebalans proračuna

Med pomembnejšimi predlogi, ki so jih svetniki potrdili na majski seji Občinskega sveta, je rebalans proračuna za leto 2016. Vzrok za rebalans so predvsem spremenjena izhodišča, ki vplivajo na časovni načrt izvajanja projektov in programov. Država namreč še nima pripravljenih vseh potrebnih izhodišč in pogojev za pripravo razpisov, zato še ni postavljenih okvirjev za črpanje nepovratnih sredstev državnega proračuna in proračuna EU. Kljub temu bo občina

na nekaterih področjih pristopila k izvedbi investicij, zato je treba ustrezno prilagoditi finančni načrt za leto 2016.

Del rebalansa je vezan tudi na krajevne skupnosti. Občina je v proračunih za 2016 in 2017 zagotovila sredstva za sofinanciranje njihovih programov, ki predvidevajo 50-odstotno sofinanciranje iz občine. Poziv je bil izjemno uspešen, saj je v prvi fazi prispelo 29 projektov iz 16 KS.

Letna poročila javnih zavodov za leta 2015

Občinski svet se je aprila seznanil z letnimi poročili o poslovanju javnih zavodov za leto 2015. V minulem letu so vsi zavodi poslovali pozitivno, razen Osnovne šole Dragotina Ketteja, ki je beležila slabih 5000 EUR izgube. Sanacijski načrt je že pripravljen in usklajen z Mestno občino Novo mesto.

Na majski seji so potrdili tudi poslovno poročilo Komunale Novo mesto za leto 2015. Komunala Novo mesto je v letu 2015 beležila 16.762.121 EUR prihodkov in 16.187.292 EUR odhodkov ter 483 253 EUR čistega dobička.

Drugi odloki in sklepi

Občinski svet je aprila v prvi obravnavi sprejel Strategijo razvoja turizma v Mestni občini Novo mesto do leta 2020, ki ima štiri ključne sklope: Športno-turistična os Krka živi, Arheološko-industrijska os Iz preteklosti v prihodnost, Gorjanci – zELENOgorje, Kulinarika, cviček in zidaniški turizem.

Občinski svet je sprejel dopolnitve Odloka o razglasitvi nepremičnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Mestne občine Novo mesto.

Sprejet je bil Letni načrt prodaje občinskega finančnega premoženja za leto 2016.

Svetniki so potrdili preimenovanje območja arheološke dediščine na Marofu iz Arheološki park Marof Novo mesto v Arheološki park Situla.

Foto: Peter Žunič Fabjančič

Novomeščanom je ob zaključku praznovanja 650-letnice mesta čestital tudi predsednik Pahor.

Leto praznovanj smo zaključili v velikem slogu.

Občinski praznik je bil tradicionalno v znamenju občinskih nagajencev.

Ruski veleposlanik je imel v Novem mestu kaj videti.

Posebno doživetje, ki ga pričara vožnja z Rudolfovimi splavom, smo pripravili tudi našim gostom iz pobratenih mest.

Glavni trg je v času Slofolka plesal v ritmu kola.

Izbrali smo vizijo prihodnosti za naše mestno središče.

Ciljni šprint po kockah Glavnega trga ima poseben čar za gledalce.

Novi trg bo dobil lepšo podobo.

Ritem vodovodarji so popestrili zaključek zelo uspešnega projekta na centralni čistilni napravi.

Tudi župan se včasih v službo odpravi s kolesom.

Na rotovžu smo gostili izraelske dijake.

Poljski dijaki pozirajo na rotovškem stopnišču.

Službena vozila Komunale Novo mesto so zgled okoljevarstvene usmeritve v našem mestu.

Sejno sobo na rotovžu so za en dan zasedli tudi mladi parlamentarci.

Po semena za pomladno vrčkanje na Novomeško tržnico.

Borčevska proslava pri Beceletovi jami.

Glasbena spremljava Novomeške tržnice.

Kreativna žilica Novomeščanov se kaže tudi v projektu Urbani kovček.

Pri promociji Novomeške tržnice so nam pomagali prostovoljci iz Titlie.

Novo mesto je gostilo mažorete iz vse Slovenije.

Najnovejši avtodomi so za razstavni prostor izkoristili Glavni trg.

V sklopu 44. tedna cvička so rotovž obiskale vinske kraljice iz vse Slovenije.

Prvi festival gorskega kolesarjenja Bajkafest v Novem mestu.

Naj bo čim več podobnih prizorov tudi v prihajajočih poletnih mesecih.

Foto: Peter Žunič Fabjancič

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

Foto: Peter Žunič Fabjanič

Pri več kot tridesetletnem vodenju od majhnih do velikih gospodarskih družb, delovanju v politiki in iz osebnih prepričanj sem se naučil, da je treba pohvaliti dobro delo in biti konstruktivno kritičen pri svojem delovanju tudi kot občinski svetnik. In kar veliko ravnanj našega župana in njegove administracije je za pohvaliti, še posebej zato, ker je prevzel kar težko breme od prejšnjega župana.

Dotaknil se bom nekaterih pozitivnih primerov, ki ne terjajo veliko denarja, ki ga sicer stalno primanjkuje, in ki so plod sposobnosti, ki jih imaš ali pa ne. Pri takem ocenjevanju je treba izreči pohvalo za županovo prizadevanje za bolj racionalno organizacijo občinskih zavodov, zmanjšanje njihovega števila, po desetletju in več odstranitve steklene stavbe nekdanje občinske stavbe, za delno ureditev prostora pri novomeški avtobusni postaji, nekoliko hitrejšemu oživiljanju Glavnega trga, za racionalizacijo res dragega avtobusnega prometa, poskus hitrejšega uveljavljanja perspektivne panoge turizma, za premike na zagotavljanju postopne zagotovitve bolj kakovostne pitne vode, poravnava prevzetega dolga, bolj odločen ter bolj učinkovit nastop do države, da preneha z mačehovskim odnosom do najbolj gospodarsko uspešne regije oz. Novega mesta in podobno. Tako je prav, saj tako župan kot občinski svetniki delamo z vašim denarjem. Tudi zato je prav, da smo ob dobro opravljenih delih pozitivni, ne pa kritični kar na splošno.

Z izvolitvijo ste podelili obema svetnikoma DeSUS-a zaupanje in hkrati ustvarili pričakovanja. Vesel bom vaših pobud in vprašanj (adolf.zupan@gmail.com), ki jih bom posredoval na ustrezne naslove, ter vas o rezultatih prizadevanj obvestil.

Mag. Adolf Zupan, DeSUS

»Podpiramo domače« v GAS – Gospodarsko aktivni stranki razumemo v smislu, da živimo in delamo v določenem okolju, katerega moramo podpirati v dobrobit celotne skupnosti. Politika pa mora s pozitivno zakonodajo in ukrepi to podpirati. Nekatere ukrepe po našem mnenju ni možno oceniti kot koristne za Slovenijo in slovenske državljane. Naj zaradi omejitve prostora navedemo le nekatere.

Zaradi trošarinske politike je prvič v samostojnosti Slovenije cena goriva v Sloveniji višja celo v primerjavi z Nemčijo. Posledično Slovenija izgubi najmanj 80 mio EUR na leto s trošarinami.

Pri enakem izplačilu bruto plače 1500 EUR v Avstriji ali Sloveniji prejme zaposleni v Sloveniji zaradi višjih obremenitev kar 231 EUR manj. Posledično se zapirajo delovna mesta v Sloveniji ali se ta selijo v tujino.

V najbolj gledanih terminih RTV Slovenija predvaja večminutne reportaže, kako lepo je dopustovanje v tujini, o lepi Sloveniji nič. Vendar je RTV-prispevek obvezen.

Občina podjetnike in občane »vabi« tako, da je zvišala nadomestilo za uporabo stavnega zemljišča, čemur smo v GAS nasprotovali.

Mlade družine občina »spodbuja« tako, da je staršem želela naprtiti višje cene vrtcev, kar smo z amandmajem GAS uspeli preprečiti na način, da se bo povišanje cen krilo iz proračuna.

Za večji »razvoj« občine se je na Leskovec vozilo smeti iz cele Slovenije, in to po nižji ceni, kot je ta veljala za občane MO Novo mesto. Zato smo v GAS predlagali, da bi župan pred potrjevanjem cen za odlaganje odpadkov na javni deponiji Leskovec pridobil vsaj mnenje Občinskega sveta. Predlog sta potrdila tudi pristojna strokovna odbora (Odbor za okolje

in prostor ter Odbor za komunalo in promet), vendar je Občinski svet s 13 glasovi od 30 predlog zavrnil.

V GAS podpiramo načelo: Naj štejejo dejanja!

Alojz Kobe, GAS – Gospodarsko aktivna stranka

V LGM trdno podpiramo delo novomeškega župana in bomo še naprej skrbeli, da se bo mesto razvijalo v zadovoljstvo vseh občank in občanov. Vidni so že sadovi trdega dela županove ekipe praktično na vseh področjih, kljub temu da gre večinoma za projekte, ki bodo končne sadove prinesli šele čez nekaj let. Poleg okoljskih in infrastrukturnih projektov je velik poudarek tudi na izboljšanju kakovosti življenja občank in občanov z vidika »podpore domačemu«, kar ne pomeni le podpirati domačo pridelano hrano, ampak veliko več. Domača pridelava sadja, zelenjave in druge hrane je pomembna za ohranitev in razvoj okoljskih kmetij, nova delovna mesta in zaupanje v domače pridelovalce. Domači pridelovalci in potrošniki se največkrat srečajo prav na tržnicah. Mestne tržnice so bile nekoč zagotovilo živeža prebivalcem, izmenjave blaga, informacij in mestnega vrveža. Kultura tržnic je bila nekoč zakoreninjena v vsakdanjiku prebivalca nekega mesta, medtem ko je okoliškim kmetom in obrtnikom ponujala možnost preživetja. Novo mesto v letošnjem letu začneja z obujanjem nekoč tako raznovrstnega dogajanja mestnih trgov. Projekt Novomeška tržnica je začetek vsega naštetega, kar želimo v Novem mestu spet obuditi. Je zametek dolgoročne želje po obnovi že obstoječe tržnice, je nadaljnji korak k obujanju mestnega jedra, ustvarjanje vsebine za njegove obiskovalce in promocija domačih izdelkov. Vse to se povezuje tudi s Strategijo razvoja turizma v MONM

2020, ki je bila v aprilu 2016 že v obravnavi na občinskem svetu. Ključnega pomena v projektu je tudi prepoznati kakovost in pomembnost lokalnih proizvodov in storitev ter pozitivne učinke, ki jih okolju prinaša, hkrati pa jih tudi okolje prepozna kot pomemben in dolgoročen razvojni prispevek.

mag. Renata Zupančič, Lista Gregorja Macedonija

V zgodovini naše občine je bilo nešteto posameznikov, ki so s svojo dobro voljo in ustvarjalnostjo prispevali k dogajanju v mestu. Občina je tudi vedno po najboljših močeh podpirala te domače posameznike. Po drugi strani pa je od nastopa globalne krize tudi očitno, da se brez ustrezne formalne podpore ti posamezniki ter tudi vsi ostali sodelujoči pri organizaciji velikih projektov kaj hitro porazgubijo, projekti pa zamrejo. Da bi se v prihodnje rojevali novi in drzni projekti pa tudi da bi se pozneje še razvijali, občina ustanavlja Zavod Novo mesto, v katerega bo vključila že do zdaj uspešne organizacije KCJT, Agencijo za šport, nedavno ukinjeni Zavod za turizem, novi zavod pa bo pokrival še druga področja, kot je, denimo, mladina. Namen tega novega zavoda ni zgolj seštevek omenjenih področij, temveč da se znotraj vseh teh dejavnosti ustvarijo nove povezave in kot celota ta novi zavod ponudi več kulture, več športa, še boljši turizem itd., kot obstaja zdaj. Tako kot vsi poznamo skoke v Planici ali mariborski Lent, mora tudi Novo mesto s svojimi vsebinami priti na zemljevid Slovenije.

Marko Dvornik, NSI

V zadnjih mesecih smo lahko poslušali številne izjave o namerah različnih organov EU in posameznikov o namerah privatizacije pitne vode. Naši odzivi so bili od skomiganja z rameni kaj pa moremo, če bodo to naredili, saj nimamo nobenega vpliva ..., do prepričan, da nam tega pa menda ja ne bodo storili in podobno.

Izkušnje iz divje tovarišijske privatizacije naših uspešnih podjetij, katerih danes ni več, uničenje slovenskih bank, kar smo drago plačali, in drugi primeri, nas opozarjajo, da bodimo previdni in aktivni v prizadevanjih, da nam ne vzamejo še kolikor toliko posrednega odločanja o usodi naše pitne vode.

Zato se pridružimo vsem tistim organizacijam in posameznikom, ki so si v preteklosti in si še zdaj prizadevajo, da se zaščita pitne vode vpiše v ustavo. Le na tak način ne bosta mogla vlada ali parlament katere koli barve ravnati drugače. To je v naši domovini še posebej nevarno, ker smo sicer majhna država, na katero velike države na različne načine pritiskajo, s količino pitne vode pa smo zelo bogati. Pitna voda je naše velikansko naravno bogastvo. To je več, kot če bi imeli nafto. Zato se pridružimo vsem tistim silam, ki so stopili v bran proti privatizaciji pitne vode. Ne dopustimo, da nam privatizirajo pitno vodo!

Doc. dr. Milena Kramar Zupan, SD

Novo mesto je v letu 2016 začelo s kampanjo Novo mesto podpira domače, katere bistvo je ohranjanje dogajanja in tradicije v mestnem jedru. Del tega je tudi zgodba Novomeške tržnice, ki zagotovo pomeni svežo vsebino za obiskovalce Glavnega trga, jim predstavlja navade in jedilnike naših prednikov, jih seznanja o lokalni ponudbi in kakovosti izdelkov iz te ponudbe, hkrati pa domače pridelovalce hrane in pijače ter rokodelce spodbuja k približevanju občanom Novega mesta. Prvi tržni dan je potekal v petek, 15. aprila 2016, do zdaj pa jih

je bilo že kar nekaj, ponudba pa vedno pestra in raznovrstna. Eden najbolj odmevnih je bil zagotovo drugi tržni petek na Glavnem trgu, 22. aprila 2016, ki je v sodelovanju z novomeško Komunalno in novomeškimi osnovnošolci v okviru zaključka eko tedna ter praznovanja dneva zemlje potekal v duhu ekologije.

V svetniški skupini Slovenske demokratske stranke podpiramo delovanje Novomeške tržnice, saj je bil eden izmed v predvolilni kampanji predstavljenih in zastavljenih urbanih projektov tudi oživitve mestnega jedra in tržnice. Zavzemamo se tudi za čim večjo uporabo hrane, pridelane v lokalnem okolju, v vrtcih in šolah, saj na ta način skrbimo za otroke oziroma za to, da imajo zdravo prehrano, ob tem pa spodbujamo lokalne pridelovalce in podpiramo domače gospodarstvo.

Verjameo namreč, da je zelo pomembno povezati mesto in podeželje, občanom ponuditi domače pridelke in čim več informacij o izvoru hrane, ter jim ob tem pokazati, kako pomembna je domača pridelava hrane. Ob vsem tem pa moramo iskati načine, da bo doma pridelana hrana lahko cenovno primerljiva in konkurenčna uvoženi, velikokrat tudi zdravstveno oporečni hrani. Kupujmo domače naj ne bo samo slogan, ampak način življenja v naši občini, zato vas za začetek vabimo na petkovo tržnico.

Svetniška skupina SDS Novo mesto

Od pridelovalca do potrošnika po najkrajši poti z roko v roki

Hrana ima v našem življenju vedno večji pomen. Ne, ker bi je primanjkovalo, ampak zato, ker so naše trgovine preplavljene z raznovrstnimi izdelki iz celega sveta, tudi neznanega izvora. Na drugi strani pa se srečujemo z različnimi boleznimi, ki jih do zdaj nismo poznali, in jih začeli povezovati tudi s prehrano. Za ozaveščene kupce sta izvor in kakovost hrane vse bolj pomembna, z nakupom lokalno pridelane in predelane hrane pa storimo majhen, a pomemben korak pri zagotavljanju samoskrbe. Lokalna trajnostna oskrba pa ima poleg kakovostnih živil tudi družbeni pomen.

Začeli smo se ozirati po hrani iz naše bližine, začeli smo iskati domače pridelovalce sadja, zelenjave, pekovskih izdelkov in še česa ter tako oblikovati kratke prehranske verige. Bolj iščemo proizvode domačih pridelovalcev, potrošnik pa lahko kupi proizvod, za katerega ve, kdo, kje, kako in kdaj je bil pridelan. Nehote so se začeli graditi odnosi med pridelovalci in potrošniki, zaupanje pridobiva vse večji pomen. In to je treba spodbujati, na tem graditi naprej. A ne samo z evropsko in nacionalno politiko, ampak morajo občine prispevati k oblikovanju ugodnega okolja, kamor štejemo: infrastrukturo, usmeritve pri javnem naročanju v vrtcih in osnovnih šolah, navsezadnje tudi z ustrežno lokalno politiko pridelave in trženja hrane v mestni občini.

Martina Vrhovnik, SLS

Stranka SMC se je dejavno vključila v spremembe, povezane z ukinjanjem Agencije za šport, združitvijo s KC Janeza Trdine, ustanovitve novega zavoda in združevanju nezdružljivega – kulture in športa. Novo mesto je ob prvem branju predlaganih sprememb, žal, zamudilo priložnost za demokratično razpravo in odločanje.

V Novem mestu smo pred veliko spremembo na področjih kulture, športa, turizma in mladine, ki se bo na področju kulture dotaknila

vsakega kulturnika, kulturnih ustanov, ki prihajajo v Novo mesto, od 56 000 do 62 000 občanov in občanov, ki prihajajo kot obiskovalci, in 3000 mladih, ki dejavno sodelujejo pri ustvarjanju programa v KCJT.

Svetniku, ki je pripravil vrsto vsebinskih pripomb, 26. 5. 2016 na seji občinskega sveta ni bilo dovoljeno v celoti predstaviti gradiva in podati obrazložitev predlogov sklepov. Župan je svetniku dvakrat vzel besedo in izklopil mikrofon, nato pa predlagane sklepe ob glasovanju ni dal na glasovanje. Tako je edina vsebinska razprava proti hitrosti odločanja, ne vključitve stroke, ne vključitve civilne iniciative ostala neizrečena. Občinski svet pa ni izkoristil priložnosti, da odloča o predlogu svetniške skupine, ki je v cilju nadaljevanja in okrepitve dejavnosti na področjih športa, mladine in turizma, racionalizacije ter zavarovanja neodvisnosti in integritete kulture, predlagala, da se:

- izvede postopek statusnih sprememb v smeri preoblikovanja Agencije za šport v samostojni zavod, vanj vključi dejavnosti na področju mladine in turizma ter mestnega menedžerja, zavodu določi dodatne naloge koordinatorja in usklajevalca delovanja med zavodi in ustanoviteljem,
- v okviru izvajanja ustanoviteljskih funkcij znotraj organov zavoda KCJT in zavoda v ustanavljanju združijo vse skupne službe in racionalizira delo in zaposlenost, vendar brez odpuščanja,
- odločitev o statusnem povezovanju med zavodi odloži do pridobitve strokovne analize in mnenja o obstoječem izvajanju kulturnih dejavnosti ter prednostih in slabostih združitve glede na veljavno zakonodajo.

V občini sta umrli etika in svoboda javne besede. Vrhunska popotnica novemu superzavodu.

Borut Škerlj, svetnik in predstavnik svetniške skupine SMC

Od besed k dejanjem

Že skoraj polovica mandata je mimo, vendar občina še ni uspela narediti preobrata k trajnostnemu razvoju mesta in občine. Preobrata, ki bi ga neposredno čutili tudi občanke in občani.

Občinski svet je na svoji zadnji seji, ob nasprotovanju Solidarnosti, sprejel odredbo, s katero želi na območju Novega trga (na območju nekdanje občinske stavbe, ki je zdaj odstranjena) odpreti novo (peščeno) parkirišče. Parkirišče naj bi bilo začasno in naj bi pokrilo potrebe po parkiriščih, ki da jih je tu premalo. Ob tem je občina pozabila, da ima v bližini parkirno hišo, ki ni v celoti zasedena.

Odpiranje novih parkirišč v središču mesta je v nasprotju z načeli sodobnega sonaravnega in predvsem zdravega razvoja mest. S to odločitvijo občina nasprotuje svojim zavezam, da bo spodbujala politiko uporabe javnega prevoza ter kolesarski in peš promet.

Kot začasno (ali celo trajno) ureditev bi lahko občina vzpostavila ozelenitev oziroma mestni park, ki ga Novo mesto seveda še vedno nima. Lokacija med Kulturnim centrom Janeza Trdine, Novim trogom in občinsko stavbo bi bila za to idealna. Prostor kar kliče po ureditvi, ki bi omogočala druženje ter sprostitve.

Onesnaženost zraka v Novem mestu je zaskrbljujoča. S spodbujanjem motorne prometa uničujemo sami sebe in naš planet. Zaradi zdravja vseh nas in zaradi vseh drugih pozitivnih učinkov bo treba bolj resno preiti od besed k dejanjem.

Uroš Lubej, vodja svetniške skupine Solidarnost Novo mesto

> Damijan Šinigoj

SMISELNO JE PODPIRATI DOMAČE

DR. VIDA ČADONIČ ŠPELIČ

Bila je poslanka prvega sklica državnega zbora, državna sekretarka na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, generalna direktorica veterinarske uprave ter generalna direktorica republiške uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Ima več kot 20 let izkušenj v javni upravi, pozna velik del zakonodaje, 10 let je vodila tretji največji državni urad, ki zaposluje več kot 400 ljudi, ves čas pa jo zaznamuje predvsem to, da že od nekdaj zagovarja varno prehransko verigo. Kar največkrat pomeni predvsem domačo prehrano, z ne preveč kilometri za sabo. Danes je direktorica novomeške občinske uprave.

Foto: Peter Žunič Fabjancič

Ko smo razmišljali, s kom narediti intervju za to številko glasila, katere nosilna tema je »podpiramo domače«, se je zelo hitro pojavilo vaše ime. Morda veste, zakaj?

Predvidevam, da se me ljudje spomnijo kot direktorico veterinarske uprave in pozneje uprave za varno hrano, ki je veliko truda vložila v vzpostavitev sistema uradnega nadzora nad tako imenovano prehransko verigo. Na osnovi tega sistema sem lahko velikokrat zagovarjala domače proizvode. Nikoli nisem govorila na pamet oz. sadila rožic, čeprav so to nekateri od mene pričakovali. Na osnovi rezultatov inšpekcijskih pregledov in rezultatov vzorcev sem lahko zagotavljala, da je domača hrana varna. Če temu ni bilo tako, sem to tudi javno povedala.

Po izobrazbi ste veterinarica. Kako vas je zaneslo v politiko?

Po pravici povedano, me je politika od nekdaj zanimala. Za vstop v politiko sem se odločila na osnovi povabila predsednika Slovenskih krščanskih demokratov v Novem mestu. Povabil me je k sodelovanju res kot veterinarico, ki pozna razmere v slovenskem kmetijstvu, saj sem bila takrat medobčinska veterinarska inšpektorica, in bi lahko kaj koristnega prispevala k razvoju družinskih kmetij. Hvaležna sem za to povabilo, saj me je politika krščanskih demokratov nekako pozitivno »okužila«, da še danes vztrajam v njej.

V bistvu se od stroke pravzaprav sploh niste oddaljili.

Ni bilo potrebe, da bi se oddaljevala, saj modra politika rabi ljudi, ki so strokovnjaki na kakšnem področju. Ker sem doktorirala s področja mleka, sem kot strokovnjakinja za hrano delala v levih in desnih vladah in moram priznati, da so eni in drugi cenili moja prizadevanja za visoko raven varstva potrošnikov, kar je ena od pomembnih nalog vsake vlade.

Je podpirati domače smiselno? Ni to v nekem pogledu zapiranje v lastne vrtičke, omejevanje konkurence ipd.?

Smiselno je podpirati domače, takrat kadar se zavedajo tudi domači proizvajalci odgovornosti do potrošnikov. Z drugimi besedami to pomeni, da morajo spoštovati vse predpise. Zame zgolj trditev, da je domače varneje in bolj kakovostno, ni dovolj. Sem pa že povedala, da rezultati nadzora kažejo, da se domači proizvajalci v veliki meri zavedajo svoje odgovornosti. Jaz vedno kupujem živila slovenskih proizvajalcev. Kjer je le možno, kupim lokalne proizvode, saj velike razdalje pri prevozu na izdelkih pustijo »trajne posledice«. Povedano ne velja le za hrano. Čeprav sem 23 let delala v Ljubljani, lahko s ponosom povem, da sem tudi ostale stvari kupovala v Novem mestu. Kritičen pogled v svet pa nikakor ne škodi.

Sklicevanje na lokalpatriotična čustva v smislu »kupujmo domače«, četudi je to morda dražje ali manj kakovostno, je lahko tudi neustvarjalno. Kako se izogniti temu?

Najbolje je, da si hrano pridelamo na svojem vrtu oz. njivi. Priporočam, da si izberemo svojo kmetijo, ki jo dobro poznamo, in kupujemo na mestu pridelave. Kadar to ni možno, moramo kupovati z glavo. To pomeni, da dobro pogledamo deklaracijo, na kateri piše, kaj proizvod vsebuje, predvsem pa, od kod je. Slovenski proizvodi so, posebej tisti butično in lokalno izdelani, na tržnici dražji od tistih v velikih supermarketih, kar je logično. Žal v današnjem času vendarle prevladuje cena.

Svet je globaliziran, predvidevam, da ste se pri svojem delu vsak dan srečevali z različnimi pritiski različnih »prodajalcev«.

Res sem se v preteklosti srečevala z različnimi pritiski oziroma željami posameznikov. Pri svojem delu sem vse življenje zavezana poštenju in upoštevanju predpisov. Taki pritiski niso in tudi v prihodnje ne bodo zalegli.

Je naša hrana bolj zdrava od tiste, ki pride iz drugih držav? Zakaj pravzaprav kupovati domače?

Vsa hrana, ki je v prodaji, mora biti varna. To pomeni, da pri enkratnem ali dlje trajajočem uživanju ne sme škoditi zdravju. Pri izrazu zdrava moramo biti pozorni, kajti kar je za nekoga zdravo, je lahko za drugega škodljivo (bolezenska stanja, življenjsko obdobje, posebni naporji itd.). Če pa govorim o kakovosti, kar ni enako varnost, potem bi morala biti vsekakor lokalno pridelana hrana bolj kakovostna, saj nima za sabo na stotine ali celo tisoče kilometrov v različnih zabojskih pod različnimi neugodnimi

razmerami. Kot sem že povedala, rezultati nadzora kažejo, da je praviloma domače lokalno oziroma »butično« pridelano bolj kakovostno, kar seveda ugodno vpliva tudi na naše zdravje.

Po dolгих letih službovanja ste se vrnili v Novo mesto. Zakaj, katere izzive vidite pred sabo?

Želim si, da bi Novo mesto nadoknadilo zamujene priložnosti, ki so verjetno vidne vsakemu Novomeščanu. Moj prispevek k temu je učinkovito vodenje občinske uprave, ki mora delati strokovno, odgovorno in pošteno. Mora biti pravi servis občanom in občankam. Nič več pošiljanja strank od vrat do vrat. Narediti moramo največ, kar se da in na enem mestu. Tako bo tudi občinska uprava pomagala k dvigu kakovosti življenja v naši občini.

Kako se v Novem mestu odraža politika »podpiranja domačega« in kaj še lahko storimo na tem področju?

Mestna občina Novo mesto podpira lokalno pridelavo hrane na celotnem območju občine na več različnih načinov. Vsako leto prek javnega razpisa financira različne ukrepe za področje kmetijstva in podeželja (letos v vrednosti 120 000 EUR). Na razpis se iz leta v leto prijavlja več kmetov oz. upravičencev (v letošnjem letu kar 90 prijaviteljev). Tako podpira oz. sofinancira tehnološke posodobitve kmetij s ciljem povečanja lokalne pridelave hrane in samooskrbe občine. Obenem se z izvedbo teh ukrepov ohranja obdelanost kmetijskih zemljišč, izboljšuje rodovitnost tal (agromelioracije) in s tem pridelava kakovostnejših pridelkov ter preprečuje zaraščanje podeželja. Med razpisanimi ukrepi je tudi ukrep podpore različnim dopolnilnim dejavnostim na naših kmetijah (npr. predelava mleka, peka kruha, proizvodnja sadnih in zelenjavnih sokov idr.), katerih cilj je pridobivanje dodatnega dohodka kmetij in obenem širitvi ponudbe domačih pridelkov oz. izdelkov. Občina sofinancira tudi delovanje društev na področju kmetijstva in podeželja ter podpira delovanje ekološke tržnice v mestnem jedru. S tem skrbi za promocijo zdrave prehrane in ekološkega načina kmetovanja. V letošnjem letu smo jo še nadgradili z oblikovanjem blagovne znamke Novomeška tržnica, ki stremi k povečevanju števila ponudnikov na eni ter ozaveščanju potrošnikov o pomenu preskrbe z domačimi pridelki in izdelki na drugi strani. Zato seveda vsi lepo vabljene vsak petek na Glavni trg po sveže sadje in zelenjavo ter ostale domače izdelke. Ko bo v Novem mestu zgrajena nova tržnica, za kar si na občini zelo prizadevamo, pričakujem, da bo na njej zaživel sobotni vrvež in si bosta na ta način podala roko mesto in podeželje.

KOLIKO NAS OBČANE STANE ...

Predšolska vzgoja v Mestni občini Novo mesto

Mestna občina Novo mesto zagotavlja otrokom predšolsko vzgojo, ki jo izvajajo javni in zasebni vrtci. Temeljne naloge vrtcev so pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroke, izboljšanje kakovosti življenja družin in otrok ter ustvarjanje pogojev za razvoj otrokovihi telesnih in duševnih sposobnosti.

Javno službo na področju predšolske vzgoje v Novem mestu izvajata dva javna zavoda, in sicer Vrtec Ciciban Novo mesto in Vrtec Pedenjped Novo mesto, dve vzgojno-varstveni enoti pri osnovnih šolah (OŠ Brusnice in OŠ Stopiče), podeljeni imamo dve koncesiji (Zasebni družinski vrtec Ringa-Raja in Jana, d. o. o.) ter sklenjeni pogodbi z zasebnim Petrovim vrtcem in varuhom predšolskih otrok, ki ima odločbo pristojnega ministrstva.

Občina vrtcem plačuje razliko v ceni programa z odštetim plačilom staršev ter vse ostale stroške v skladu z zakonodajo, ki niso del cene programa vrtca, kot je vzdrževanje objektov in podobno.

Sredstva, ki jih je Mestna občina Novo mesto v letu 2015 iz proračuna namenila za novomeške vrtce, so:

Vrtec Ciciban Novo mesto	2.058.804,75 EUR
Vrtec Pedenjped Novo mesto	2.333.294,37 EUR
Vrtec pri OŠ Brusnice	182.161,00 EUR
Vrtec pri OŠ Stopiče	378.397,59 EUR
Zasebni družinski vrtec Ringa Raja (koncesijski vrtec)	112.161,69 EUR
Jana, d. o. o. (koncesijski vrtec)	90.220,51 EUR
Petrov vrtec (zasebni vrtec)	109.599,33 EUR
Varuh predšolskih otrok	4.751,84 EUR

Skupaj je v letu 2015 Mestna občina Novo mesto ob sredstvih, ki jih plačajo starši in Ministrstvo iz proračuna za predšolsko vzgojo, odštela 5.269.391,08 EUR. Velja še omeniti, da gre v primeru financiranja predšolske vzgoje za 13,13 % proračuna, ki je v letu 2015 znašal 40.137.765,00 EUR.

V Novem mestu je v letu 2015 delovalo **105 oddelkov v sedmih vrtcih.**

Predšolske vzgoje je bilo deležnih **1743 otrok** s stalnim prebivališčem v Mestni občini Novo mesto.

Za to je mestna občina iz proračuna namenila **5.269.391,08 EUR** oziroma **13,13 %** proračuna za leto 2015. To na letni ravni pomeni malo več kot **3000 EUR** na otroka.

Poleg vsebinsko bogatih programov vrtci otrokom nudijo tudi številne brezplačne obogatitvene dejavnosti, ki se izvajajo v času rednega celodnevnega programa:

- bralne dejavnosti,
- športne in plesne dejavnosti pod strokovnim vodstvom plesnih šol,
- pevske zборе,
- lutkovne predstave,
- različne izlete po okolici Novega mesta,
- tradicionalni slovenski zajtrk,
- taborjenje otrok v vrtcu,
- planinarjenje,
- tečaj kolesarjenja,
- likovne tečaje,
- pravljичne urice,
- zimsko drsanje za starejše otroke,
- organiziranje nočitev v vrtcu,
- plavalni tečaj,
- rojstnodnevne zabave,
- različne delavnice s področij jezikov, matematike, družbe, narave, umetnosti,
- mini olimpijada,
- zaključni izlet za otroke, ki odhajajo v šolo,
- in še marsikaj.

Strokovni delavci v vrtce vnašajo sodobne koncepte dela, pristop po sistemu učenja NTC, vsebine dela vzgoje Montessori, pripravljajo starše in otroke na prihod v vrtec, pripravljajo otroke na šolo in še bi lahko naštevali. Skratka, novomeški vrtci se trudijo, da je njihov program čim bolj pester in da nudijo otrokom največ, kar je možno.

REKA KRKA - NOVOMEŠKI SIMBOL IN PONOS - JI LAHKO POVRNEMO NEKDANJO DRUŽABNO IN POVEZOVALNO VLOGO?

Novo mesto leži na okljuku reke Krke in je izrazito obrečno mesto. Zaradi varnosti, oskrbe z vodo, gospodarskih vzrokov in družabnega življenja je bila Krka od nekdaj pomembna za njegove prebivalce. Vendar se je povezava mesta z reko skozi stoletja spreminjala. Odvisna je bila od načina gospodarjenja in vsakodnevnega življenja meščanov. V določenem času so bili zelo vezani na reko, nato pa so si sledila obdobja, ko so jo povsem prezrli. Še danes prav idiličen odnos do Krke gojijo meščani, ki so svojo mladost preživljali na reki in ob njej med obema vojnama. Reka Krka je bila nekdanj stičišče družabnega življenja predvsem v poletnih dneh. Ker je rečno obrežje v osrednjem delu okljuka Krke slabo dostopno, je bilo v preteklosti rekreaciji in zabavi meščanov namenjeno obrežje med jezovoma, v 20. stoletju pa se je ta dejavnost prenesla na Loko. Meščani so množično obiskovali Krkina obrežja med obema vojnama, po vojni pa so del dejavnosti na reki vzdrževali zlasti člani veslaškega kluba in člani taborniške organizacije Vodomec. Po drugi vojni so uredili sprehajališče ob obrežju od mesta do Cegelnice. Po letu 1970 je zanimanje Novomeščanov za Krko na žalost povsem zamrlo.

Fotografije: Arhiv Dolenjskega muzeja

Kopališče je Novo mesto imelo že leta 1841 pod mestnim mlinom. Kopalci so se poleti ob nedeljah in praznikih zadrževali na reki zaradi razvedrila in druženja. Mladi, ki so se na tem prostoru redno družili med poletnimi počitnicami, so ustanavljali tudi neformalna prijateljska združenja. Leta 1864 so pod tedanjo vojašnico (danes sodišče) zgradili kopališče, kjer so prirejali tudi plavalne tečaje. To je bila iz lesa zgrajena stavba na obrežju, kjer so bile slačilnice. V vodi so bile zaprte kopalne kabine, ločene za moške in ženske, ter ograjen pretočni bazen. Že v zadnji četrtini 19. stoletja se je kopališče preselilo na nasprotni del mesta, na Loko. Tu je bilo vnovič zgrajeno leseno obrečno kopališče, ki je delovalo do druge svetovne vojne. Leta 1952 so zgradili zidano kopališče na Loki, ki je tudi zadnje rečno kopališče v Novem mestu.

Tudi drugi novomeški jez je bil v poletnih mesecih obljuden, kopališče pa se je imenovalo Na žagi. Posebnost tega kopališča med vojnama je bila, da so se tu kopali novomeški študentje. Frančiškanski samostan Novo mesto in Bolnišnica usmiljenih bratov sta imela svoji kopališči.

V Novem mestu pa so se mnogi družili in osveževali tudi izven kopališč. Prebivalci iz okoliških vasi (Brod, Cegelnica, Irča vas, Bršljin ...), ki so danes vključene v Novo mesto, so se hladili na plitvinah ob Krki. Največ kopalcev je bilo ob Krki med obema vojnama, po letu 1960 se je kopanje začelo opuščati.

V preteklosti je imelo pomembno vlogo na Krki tudi čolnarjenje. Zaradi majhnega števila mostov so Novomeščani čolne pogosto uporabljali za prevoze potnikov z enega na drugi breg, množično pa so na čolnih preživljali tudi svoj prosti čas. Čolnarili so v ribiških čolnih z ravnim dnom, v bohinjskih čolnih, narejenih na Gorenjskem, mladi pa največ v sandolinih, ki so jih izdelovali sami. Posamezniki so poskusili celo razpeti jadra, vendar zračni tokovi nad našim mestom niso ugodni za jadralce. Čolnarne so začeli graditi v prvi polovici 20. stoletja. Pod Bregom so bile tri čolnarne, ravno tako na Loki. Frančiškanski samostan in Bolnišnica usmiljenih bratov sta imela svoji čolnarni. Ob Pugljevi ulici sta bili dve čolnarni in še ena na desnem bregu Krke pred Ragovim logom. Večina čolnarj je bila podrti po letu 1950. Vse do zdaj opisane čolnarne so stale na vodi oziroma ob obrežju. Okoli leta 1950 je začelo delovati Brodarsko društvo, ki je preraslo v veslaški klub in je z udarniškim delom leta 1955 zgradilo čolnarno na Loki. Gojili so tekmovalni šport, po drugi strani pa so bili tudi organizatorji vsakoletnih Dolenjskih regat, ki so bile zelo odmevne športne in družabne prireditve na Krki. Veslaška tekmovalna proga je bila

Fotografije: Arhiv Dolenjskega muzeja

od bršljinskega kopališča »na Špici« do kopališča na Loki.

V veslaškem klubu je vsako leto tekmovalo povprečno od 15 do 20 tekmovalcev, starih od 14 do 20 let. Veslali so v enojcu, dvojnem dvojcu in četvercu s krmarjem. Trenirali so moški in ženske, in sicer čez celo leto od mestnega mlina do Volavč. Mladi, združeni v taborniški organizaciji, so se dvakrat na teden zbirali in veslali po Krki, višek delovanja pa sta bila izlet s čolni po Krki od izvira do izliva in tabornjenje na otočku pri Otočcu. Veliko časa so posvečali tudi izdelavi in vzdrževanju čolnov. Vsekakor so mladi fantje reko spoznali, se veliko naučili o bivanju na prostem, predvsem pa so svoj prosti čas dejavno in prijetno preživeli v naravi.

Člani veslaškega kluba in taborniki so odločilno vplivali na različne dejavnosti na Krki do leta 1970. Do takrat je bila reka zbirališče številnih veslačev pa tudi drugih meščanov, ki so se tu srečevali ob različnih športnih prireditvah.

Priložnost za prijetno druženje meščanov so bili tudi sejmi, veselice in prireditve, ki so si jih prebivalci mesta pripravili zase in so bile vezane na določeno dejavnost ali kakšno posebnost. Novo mesto je imelo prireditve na Krki že vsaj v 19. stoletju. Vezana je bila na god sv. Janeza Nepomuka, varuha mostov in brodarjev. Slovesnost je bila vsako leto 15. maja. Tedaj so se v mraku vozili po reki z lučmi in lampijončki okrašeni čolni, igrala je mestna godba in pokali so z raketami. Ta prireditev se je tudi po podrtju starega mostu obdržala pod različnimi imeni (Beneška noč ali Noč na Krki) do sedemdesetih let 20. stoletja. Bistvo prireditve je bila romantična vožnja z osvetljenimi čolni na večer po Krki. Na obrežju se je slavljenje nadaljevalo pozno v noč. Vozili so se od perišča pod Bregom do Špice v Bršljinu.

Iz napisanega je razvidno, da je imelo obrežje Krke, predvsem pa Loka, nekoč res izjemno vlogo. Že leta 1894 je bilo tam sejmišče, poleti kopališče, decembra so naredili še drsališče. Tu so že pred prvo vojno uredili letno sokolsko telovadišče

in tenis igrišče. Obrežje pod Bregom so uredili v prvih povojnih letih kot sprehajališče od Pugljeve ulice do Cegelnice, na Loki pa so zgradili poleg kopališča tudi atletski stadion ter igrišča za roket in košarko. Prav tako v športne namene je namenjeno tudi rečno obrežje na desnem bregu Krke pod Portovalom. Po letu 1970 je obrežje Krke začelo samevati. V glavnem so bili že porušeni vsi objekti na vodi, v reki so se kopali le redki posamezniki, čolnarjenje ni bilo več v modi. Takrat se je tudi prireditev na Krki pod kakršnim koli imenom opustila.

In danes?

V zadnjih desetletjih se je podoba mesta močno spremenila, zrasle so strnjene soseske, obvoznice, nova trgovska središča na obrobju mesta. Uveljavlja se drugačen delovni čas. S tem se je spremenil tudi način življenja. Potrebe po gibanju in dejavno preživljanje časa v naravi, na srečo, spet dobivajo veljavo. In reka Krka? Čaka. Čaka na nas, meščane, da jo končno spet obudimo, da se vrnemo na njeno obrežje. Kot ribiči, čolnarji, sprehajalci, plavalci, lahko tudi samo kot občudovalci. V zadnjih letih je zaznati pozitivno energijo in poskuse posameznikov na in ob Krko vrniti družabno življenje, zato so prireditve, kot je Noč na Krki, Skoki s Kandijskega mostu, vsakoletno ekološko čiščenje struge reke, obuditev čolnarj itd., razveseljive in navdajajo z optimizmom, vendar to ni dovolj. Zagotovo je danes nadvse primerno, da Krko spet prepoznamo kot novomeški »športni in družabni objekt«, da obudimo čolnarjenje, uredimo brežine, poskrbimo za primerno čistost vode in predvsem zavestno skupaj s pristojnimi službami zaščitimo reko in njeno obrežje ter celovito določimo njeno namembnost. V prid vsem meščanom, ne le posameznikom.

Ta odvisnost ter povezanost reke in mesta v preteklosti in na drugi strani odsotnost pravega odnosa do reke v zavesti današnjih Novomeščanov ponuja izziv, da naše predhodnike vzamemo za vzor in družabno življenje na in ob reki Krki vnovič obudimo.

OB KRKI VSE BOLJ ŽIVAHNO

V sklopu oživljanja dogajanja na in ob reki Krki je v zadnjem času uspešno zaživelo kar nekaj projektov in novih prostorov, ki omogočajo druženje in izvedbo različnih dogodkov.

Foto: Boštjan Pucelj

V sklopu 650-letnice Novega mesta je bil v lanskem letu uspešno izveden projekt KRKA ŽIVI!, ki je ponudil dve atraktivni športno-zabavni prireditvi, namenjeni široki množici obiskovalcev. Ob že tradicionalnih Skokih v Krko so bili izvedeni tekmovanje v daljinskem plavanju, tekmovanje v veslanju na supih, bogat zabavni program in še marsikaj. Projekt je povezal Mestno občino Novo mesto in številne predstavnike novomeških društev, kot so Ribiška družina, Klub za podvodne aktivnosti, Jadranski klub, Kajak, kanu, sup klub Novo mesto, Triatlonski klub in Zavod VRT.

Foto: Boštjan Pucelj

Foto: Peter Žunič Fabjančič

Foto: Peter Žunič Fabjančič

Pumpnca ob Župančičevem sprehajališču

Že od lanskega leta je zelo dejaven tudi Zavod Zora, ki upravlja s prostorom ob Pumpnci na Župančičevem sprehajališču. Nekdanje črpališče železnice z odlično lego, obsijano s soncem, vabi na namakanje nog v Krko ter udeležbo na najrazličnejših delavnicah in dogodkih, ki jih prireja.

Prostor za piknik

Lepo obnovljena mestna plaža oz. piknik prostor pod teniškim igrišči v Portovalu je v letošnjem maju dobil novega upravljavca, tj. Kajak, kanu, sup klub Novo mesto. Člani kluba so se takoj lotili dela in pripravili prvi dogodek Brezplačni DNEVI SUPANJA, ki je privabil številne občanke in občane. Poleg dogodkov, ki bodo potekali tudi v prihodnje, je na voljo izposoja kajakov, kanujev in supov, možen je tudi najem prostora za piknik.

MESTNA OBČINA NOVO MESTO POSTALA ČLANICA ZDRUŽENJA ALDA

Mestna občina Novo mesto je kot prva slovenska občina postala članica Evropskega združenja za lokalno demokracijo (European Association for Local Democracy – ALDA). Na generalni skupščini ALDA, ki je 12. maja 2016 potekala v Parizu, je bila uradno sprejeta v združenje in ob tem prejela priznanje za vlogo aktivnega partnerja pri razvoju lokalne demokracije v Evropi. Raven svoje dejavnosti v širšem mednarodnem prostoru želimo še okrepiti: sodelovanje v tovrstnih organizacijah na eni strani predstavlja izvrstno izhodišče za doseganje tega cilja, na drugi strani pa omogoča dostop do mehanizmov, ki dodatno podpirajo razvoj na številnih prednostnih področjih dela MONM.

Foto: Peter Žunič Fabjančič

Združenje ALDA je namreč specializirano za pripravo, prijavo in upravljanje evropskih projektov in je prek ustvarjanja učinkovite mreže svojih članov nadpovprečno uspešno pri pridobivanju evropskih sredstev, ki se porazdelijo med partnerje pri projektu. Povprečna uspešnost prijave na evropske projekte je 5 %, ALDA pa beleži več kot 11-odstotno uspešnost. ALDA spremlja več kot 400 različnih virov, iz katerih se financirajo evropski projekti na lokalni ravni, in povezuje več kot 200 lokalnih skupnosti, združenj lokalnih skupnosti, nevladnih organizacij in posameznikov iz več kot 40 držav. Z vodenjem lastnih projektov in projektov svojih članov ter kot prepoznan sogovornik v evropskih ustanovah združenje ALDA podpira lokalne skupnosti na štirih temeljnih področjih: kultura, izobraževanje in prostovoljstvo; socialna vprašanja; opolnomočenje in zaposlovanje mladih; zdravje in okolje. Z vključitvijo v razvejeno mrežo ALDA pa so občine članice objavljene tudi k sodelovanju pri projektih s številnih drugih področij in k sodelovanju z drugimi mednarodnimi organizacijami.

Delovanje ALDA je usmerjeno v večanje enakosti, blaginje, varnosti in trajnostnega razvoja prek spodbujanja dejavnosti na lokalni ravni. Poleg pridobivanja evropskih sredstev prek vključevanja občine v projekte članstvo v ALDA prinaša tudi široke možnosti za sodelovanje občanov v okviru mednarodnih izobraževanj, namenjenih promoviranju aktivnega državljanstva v Evropski uniji, k čemur bo MONM svoje občane z usmerjenim obveščanjem in logistično podporo dejavno spodbujala.

Mestna občina Novo mesto in Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto (DRPD), ki je izjemno uspešen član ALDA že od leta 2011, sta s svojimi glasovi kot tudi z neformalnim pridobivanjem podpore med članstvom pomembno prispevala, da je bila na minuli generalni skupščini za podpredsednico združenja ALDA izvoljena Branka Mračević, vodja oddelka za mednarodno sodelovanje iz pobratene občine Herceg Novi iz Črne gore. Sodelovanje v okviru mednarodnega združenja bo še okrepilo odlične vezi med pobratenima občinama in jih nadgradilo v sodelovanje na konkretnih projektih.

ZANIMIVI LJUDJE V LOKALNEM OKOLJU

Na Osnovni šoli Bršljin podpiramo učence, ki želijo spoznati vsebine izven rednega šolskega programa. Pri pripravi in organizaciji dejavnosti se obrnemo tudi na »domače« strokovnjake, tiste, ki živijo ali delujejo v Novem mestu. Učenci tako spoznajo osebe iz lokalnega okolja, ki jim iz prve roke približajo dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo.

Foto: arhiv OŠ Bršljin

Mir deluje, rešuje in osvobaja, plakat Eve Šubic

Januarja je skupina devetošolk sodelovala na predstavitveni delavnici kamišibaja z gostjama Klavdijo Kotar, vodjo JSKD, Ol Novo mesto, Tatjano Grabrijan iz KD Taus Teater in srednješolko Enjo May Grabrijan. Spoznale so zgodovino nastajanja japonskih kamišibajev in potek ustvarjanja lastnega kamišibaja. Po večdnevem delu pred in po pouku ter na sobotni šoli so učence izdelale šest kamišibajev. S suverenimi predstavami v okviru kulturnega dne so s pravljicami različnih narodov razveselile predšolske otroke vrtca Ostržek in uporabnike VDC Novo mesto – enota Bršljin. Odzivi občinstva so bili za mlade ustvarjalke zelo spodbudni. Posnetke predstavitev smo predstavili tudi v Hiši otrok in umetnosti v Ljubljani.

Prvoaprilsko vreme pa je bilo naklonjeno našim mladim fotografom. Pod budnim

očesom novomeškega fotografa Boštjana Puclja so se preizkušali za objektivni in ustvarjali zgodbe, stlane iz kalejdoskopa podob naše čudovite okolice šole. Fotografije in kamišibaje smo razstavili v okviru tradicionalne majske prireditve V srcu za srce, ko se predstavijo šolski pevski zbori in so na ogled likovna dela učencev.

Drugo leto zapored v okviru tehniških in kulturnih dni sodelujemo z uporabniki VDC Novo mesto – enota Bršljin. Lani smo pripravili skupno pevsko točko za dobrodelni koncert, letos pa ustvarjali voščilnice za novoletni bazar. Stkali smo posebne vezi. Nestrpno pričakujemo, da se bomo v maju vnovič pomerili v nogometni tekmi. Prijateljski, seveda!

Toliko zanimivih ljudi dela v lokalnem okolju in toliko učencev je, ki pilijo in brusijo svoje znanje, oblikujejo poglede

na življenje. Vredno je izkoristiti človeške vire moči. Ni treba iti daleč. Imamo jih v sebi in v ljudeh, ki živijo blizu nas.

Slika Eve Šubic vnovič med najboljšimi v Sloveniji

Tudi v letošnjem letu je naša šola sodelovala na mednarodnem likovnem natečaju Plakat miru 2015. Učenci 7. in 8. razredov so pri izbirnem predmetu Likovno snovanje ustvarjali na temo Share peace – Mir povezuje. Že drugo leto zapored je strokovna komisija uvrstila plakat učenke Eve Šubic med 24 najboljših likovnih del na državni ravni. Njeno delo z naslovom Mir deluje, rešuje in osvobaja odseva zelo kompleksen in ustvarjalen pristop h gradnji likovne kompozicije. Pohvala gre tudi ostalim 14 učencem naše šole, ki so s svojimi plakati sodelovali na natečaju.

PODOBE NAŠEGA KRAJA – VODNIK PO KRAJEVNI SKUPNOSTI DRSKA

V mozaik Rastoče knjige OŠ Drska smo ob tretji obletnici projekta dodali nov kamenček, vodnik po Krajevni skupnosti Drska z naslovom Podobe našega kraja. Simbolna podoba rastoče deklice v stekleni upodobitvi pa je dobila novo geslo: Podobo kraja ustvarjamo ljudje, ki ga imamo radi. Vodnik, ki je začel nastajati na kulturnem dnevu 4. februarja, smo ob sliki, glasbi in besedi predstavili na prireditvi za krajanje KS Drska 21. aprila.

Podobe domačega kraja oblikujejo naravne in kulturne znamenitosti, predvsem pa ljudje, ki s svojim delom puščajo sledi, s svojim vzorom spodbujajo in navdihujejo druge krajanje za aktivno in odgovorno življenje. Živimo v največji soseski Novega mesta, ki iz leta v leto spreminja svojo podobo. V okviru projekta Rastoča knjiga 2015/16 smo se spraševali, ali svoj kraj sploh poznamo, ali vemo, kaj vse nam ponuja, kdo vse živi v njem, kdo je oblikoval njegovo zgodovino, kdo in kaj je pustilo vidnejše sledi v njej, po katerih pomembnih ljudeh nosijo imena naše ulice. Začetki nastanka bolnišnice, danes Splošne bolnišnice Novo mesto, segajo več kot 120 let nazaj, dve leti nazaj smo praznovali 100 let, odkar je bila zgrajena. Železniška postaja Novo mesto Kandija je razglašena za kulturni spomenik lokalne-

ga pomena, v zadnjih 50-ih do 20-ih letih so bili zgrajeni še številni drugi pomembni objekti: stadion Portoval, gostilna Jakše, Zdravstveni dom Novo mesto, Avtobusna postaja Novo mesto, vrtci, Osnovna šola Drska, Trgovski center Tuš in druge trgovine ter gostinski lokali, banke, pošta, humanitarni center in še in še ... Vse to in še mnogo drugih zanimivosti in znamenitosti so odkrivali in strnili v vodniku po Krajevni skupnosti Drska učenci naše šole skupaj z učitelji mentorji. V uvodnem delu nas vodnik popelje do izvora imena Drska, sledijo kratke predstavitve poimenovanih ulic, kulturne in zgodovinske zanimivosti ter intervjuji z znanimi krajanje. V vodniku je tudi veliko slikovnega gradiva, fotografij in zemljevidov.

Slavnostna govornica na prireditvi ob predstavitvi vodnika je bila ravnateljica

Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani Martina Rozman Salobir, tam so bili tudi gostje, idejni oče gibanja Rastoča knjiga Janez Gabrijelčič, ena izmed najstarejših krajanek KS Drska Marija Lukšič ter Anica Bukovec, ki s svojim delom daje poseben pečat kraju. Program, ki so ga vodili učenci od 4. do 6. razreda, je zaobjel sprehod po desetih ulicah Krajevne skupnosti Drska, poimenovanih po 10 umetnikih, ki so s svojim ustvarjalnim delom dali kulturni podobi Novega mesta svojevrsten pečat.

Zapeli so člani mladinskega pevskega zbora, z avtorsko priredbo skladbe Grem domov v Novo mesto glasbenikov iz 8. in 9. razredov pa smo simbolno zaključili prireditev in počastili vstop v 652. leto Novega mesta.

OD NJIVE DO KROŽNIKA V LOKALNEM OKOLJU

Splošno znano je, da je kakovostna prehrana nujna za zagotavljanje najboljšega možnega razvoja vsakega otroka. V vrtcu se tega pomena zavedamo in dajemo velik poudarek skrbi za zdrav način prehranjevanja ter skrbimo, da otroci pridobijo in razvijajo zdrave prehranjevalne navade.

Sezonska dostopnost, več vitaminov, višja hranilna vrednost, manj dodatkov, zmanjševanje toplogrednih plinov zaradi krajših prevoznih poti, ohranjanje delovnih mest in bogatejši okus hrane so glavni pozitivni učinki, ki smo jih dosegli z nakupom in uživanjem hrane iz lokalnega okolja. To nam je omogočila sprememba 14. člena Zakona o javnem naročanju (ZJN). S tem sta nam bili omogočeni povečana lokalna samooskrba in uveljavitev načela kratkih verig. Ta novost je bila zelo dobrodošla, saj smo tako lahko začeli od lokalnih pridelovalcev naročati živila, predvsem sadje in zelenjavo ter njihove izdelke, mleko in mlečne izdelke, mlevske proizvode in ribe.

Opažamo, da spremembo zakonodaje na področju ZJN poznajo tudi lokalni pridelovalci, saj nas kmetje pokličejo kar sami in ponudijo svoje izdelke.

Eden izmed projektov, ki ga podpirajo različna ministrstva in katerega namen je med drugim tudi spodbujati lokalno samooskrbo, je tradicionalni slovenski zajtrk, ki je nastal na pobudo Čebelarke zveze Slovenije in ga v vrtcu izvajamo že peto leto. Tako vsako leto tretji petek v novembru, ko je vlada med drugim ta dan razglasila tudi za DAN SLOVENSKE HRANE, za zajtrk otrokom ponudimo kruh, maslo, mleko in med ter jabolko – vse domačega

izvora. Med akcije, ki potekajo celo leto, ta dan pa še posebej poudarjeno, sodijo prav gotovo obiski bližnjih kmetij, mlina, čebelarjev, kjer otroci ugotovijo, da hrana ne raste na trgovskih policah in da krava ni vijoličaste barve. S sejanjem slovenskih avtohtonih semen, ki nam jih je podarilo Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, so otroci na vrtčevskih njivah skozi leto spoznavali celotno pot od semena do hrane. Na malo večji njivici pa otroci vrtca Labod že kar nekaj let pridno sejejo in sadijo. Na koncu je njihov trud poplačan z okusnimi plodovi, ki jih seveda z užitek pojedo. Ker so jih pridelali sami, in so zato še bolj domači.

ŠIVILJA IN ŠKARJICE PA KOS KRUHA IN CULICO ZA NA POT

Otroci, starši in vzgojiteljice Vrtca Pedenjped Novo mesto smo skozi celo šolsko leto udeleženi v različne interne projekte in številne druge dejavnosti: spontane igre v igrah vlog, dramatizacijah, umetnostnih dejavnostih ipd. Skozi vodeno raziskovanje, igro in samoizražanje se otroci uvajajo v pomembne simbole in sisteme znanja odraslih, s čimer pridobijo poglobljen občutek za svojo zgodovino, dediščino in kulturno tradicijo kraja, v katerem živijo.

Foto: Damjana Štalcar, Meta Potočnik

Vsi smo povezani s kulturo bivanja v kraju, v katerem živimo, s svojo domačnostjo, prepleteno preteklostjo in sedanostjo. Zato je še kako pomembno, da otroci s pomočjo odraslih, s pomočjo vseh nas, vzgojiteljic, staršev in vseh tistih, s katerimi soustvarjajo in spreminjajo svet okoli sebe, sprejemajo in razumejo povezovanje, pridobivajo občutek pripadnosti, toplino in domačnosti. To pa je še kako pomembno v našem raznovrstnem svetu. In svet se začne na domačem pragu. S projektnim delom Šivilja in škarjice so se otroci poglobili v spoznavanje poklicev, utrjevali tradicijo, nekdanj najosnovnejša opravila in dela domačih gospodinj, soustvarjali so skupaj z vzgojiteljicami prijetno domače ozračje in hkrati utrjevali grafomotorične spretnosti. In tako se povezujeta sedanost in preteklost.

Šivanje igrač in ostalih uporabnih tekstilnih izdelkov so spremljali marsikatero

vzgojiteljico že od malih nog. Rasle so ob punčkah, ki so jih oblačile v obleke, ki so jih z veliko ljubezni in potrpljenja šivale naše mame in babice. Na ta čas nas vežejo najlepši spomini, saj je bilo življenje takrat bolj preprosto, čas okoli nas se je gotovo vrтел počasneje.

V Vrtcu Pedenjped v enoti Ostržek pa je nekdo kolo časa zavrtel močnejše, hitreje, nič več ni bilo časa za posedanje, ustvarjanje in neprecenljivo druženje. Domače igrače so postale nezanimive, zastarele in nič kaj moderne. Zamenjale so jih barbike in avtomobili na daljinsko vodenje, različni roboti, plastični izdelki, za katere res ne vemo več, čemu in komu so namenjeni. Odrasli smo se včasih počutili izrinjeni iz igrivega otroškega sveta, ki ga nismo razumeli, saj ga nismo občutili na svoji koži. Razmišljanja in iskanja novih idej so ponudila nekaj rešitev. Če združimo torej preteklost in tradicijo z zdajšnjimi vzgoj-

nimi koncepti in prijemi, najdemo veliko rešitev, le malo domišljije in spretnosti je potrebno. Tako smo vse to zmešali v Ostržkovem loncu idej ter dodali še malo skrbi za okolje in odločitev, da bomo reciklirali stara, rabljena oblačila. In nastali so zanimivi predmeti za igro, uživanje in vsakdanjo rabo. Otroci so navdušeni nad novimi izdelki, starši nas spodbujajo in nam prinašajo tekstil ... Kaj lepšega bi si še želeli?

Pričarali smo domačnost, toplino, ljubezen. In vsi se imamo lepo, spet se igramo mamice z dojenčki, kuhamo in pomivamo, »kravžljamo« možgane z igro spomin, drobni otroški prsti spretno šivajo in zapenjajo gumbe ter zavezujejo trakove, vzgojiteljice pa nekaj brskajo po zabojih, merijo in razgrinjajo blago, škarje komaj čakajo, da zarežejo ... Hura, spet bo nekaj novega!

ZATIRANJE PELINOLISTNE AMBROZIJE OBVEZNO ZA VSE LASTNIKE ZEMLJIŠČ

*Lastniki zemljišč morajo na podlagi Odredbe o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu *Ambrosia* (Uradni list RS, 63/10) in na svoje stroške odstraniti škodljive rastline s koreninami vred ali odstraniti nadzemni del tako, da se ne obraste več, ter nato opraviti tudi redna opazovanja zemljišč v rastni dobi rastline, tj. vse do konca septembra. Če izberete ročno puljenje, je to treba narediti konec maja in v začetku junija, dokler so rastline še majhne in preden zacvetijo. Pri delu je treba z oblekami pokriti celo telo in uporabljati rokavice, saj ob stiku kože z rastlinami lahko pride do alergijskih reakcij. Če odstranjevanje poteka v času cvetenja, je treba ob zatiranju nositi varovalno masko za dihala in očala za zaščito pred cvetnim prahom.*

Foto: www.graphicstock.com

Pelinolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*) se je iz Severne Amerike razširila v Evropo in naprej na območje celotne Slovenije, brez sistematičnih ukrepov zatiranja pa grozi, da se bo v prihodnosti še razširjala. Največ rastišč najdemo na območjih ob cestah, železniških progah, ob bregovih potokov in rek ter na zapuščenih zelenih površinah in vrtovih. Širjenje ambrozije povzroča dodatne stroške v kmetijstvu in zdravstvu. Rastlina proizvaja velike količine cvetnega prahu, ki ga veter raznaša tudi do 200 kilometrov daleč in lahko že v zelo majhnih koncentracijah povzroči hude alergijske reakcije ter je glavni krivec za jesenski seneni nahod. Preprečevanje škodljivih vplivov ambrozije je mo-

goče le z doslednim odstranjevanjem in preprečevanjem njenega cvetenja oz. oblikovanja semen, s katerimi se razširja.

Pelinolistna ambrozija se lahko pogosto zamenjuje tudi z drugimi rastlinami, najpogosteje s pelinom, ki se razrašča na istem tipu rastišč, zato so na Kmetijsko gozdarskem zavodu Novo mesto lastnikom zemljišč na voljo za dodatne informacije tako pri identifikaciji pelinolistne ambrozije kot tudi pri prepoznavanju drugih invazivnih in škodljivih rastlin. Nanje se lahko obrnete za več informacij tudi glede ustreznih načinov in zdravstvenih tveganj pri zatiranju ambrozije.

Več informacij in gradiv o priporočilih za zatiranje in odlaganje, zdravstvenih vplivih in slikovna gradiva za prepoznavanje pelinolistne ambrozije najdete na povezavi Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: http://www.uvhvvr.gov.si/si/delovna_podrocja/zdravje_rastlin/skodljive_rastline/ambrozija/.

Vse dodatne informacije glede identifikacije in odstranjevanja ambrozije so na voljo v Kmetijsko gozdarskem zavod Novo mesto, Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto, telefon: 07 373 05 70.

Prijave najdb rastišč ambrozije, ki jih lastniki zemljišč niso odstranili, lahko oddate pri pristojni fitosanitarni inšpekciji na Upravi RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin – OU Novo mesto, Defranceschijeva ulica 1, 8000 Novo mesto tel: 07 393 42 25.

GREM V MESTO

Podjetniki, ki delujemo v starem mestnem jedru Novega mesta, smo se pred več kot letom dni združili v civilno iniciativo, ki smo jo poimenovali Grem v mesto. Naš namen je pomagati pri oživiljanju starega mestnega jedra in mu vrniti tisto, kar je nekoč bilo – središče, kjer se srečujemo in kjer se vedno nekaj dogaja.

Zavedamo se, da je trenutni trend nakupovanja v bližnjih nakupovalnih središčih. Vseeno pa moramo vsi skupaj poskrbeti, da ohranjamo življenje v starem mestnem jedru. Podjetniki, ki imamo svoje trgovine, obrti in poslovne prostore v središču mesta, smo želeli v mesto privabiti čim več obiskovalcev, ki bi jim lahko predstavili pestro trgovsko in gostinsko ponudbo, ki jo najdemo v mestu. Prav tako smo obiskovalcem želeli prikazati dušo in utrip starega mestnega jedra, ki ima svoj šarm. Zato smo lani julija organizirali prvo Noč nakupov. Trgovine in lokali so bili odprti do polnoči, vsak trgovec je poskrbel za posebno okrasitev trgovine, popuste ter presenečenja za obiskovalce, ulični glasbeniki in plesalci pa so popestrili dogajanje na ulicah mestnega jedra. Veseli smo, da nam je uspelo organizirati dogodek, ki je v mesto

pritegnil vse generacije. Sledile so ji noči nakupov v vsakem letnem času, skupina podjetnikov v Zavodu Grem v mesto pa skrbi za povezanost trgovcev in gostincev ter za uspešen dialog z MO Novo mesto. Mesto smo ljudje in staro mestno jedro naj spet postane kraj, kjer srečujete prijatelje, se družite, nakupujete in kamor pripeljete otroke.

Poletna Noč nakupov bo v petek, 1. julija, med 18. in 24. uro. Spet bomo poskrbeli za pestro ulično dogajanje, tokrat tudi z uličnim gledališčem Rudi Potepuški, uličnimi glasbeniki, plesalci in otroškimi animatorji. Trgovci bodo spet odprli vrata s popusti in presenečenji, prav tako pa bo veliko tudi gostinske in kulinarčne ponudbe. Vabljeni v mesto!

**NOČ
NAKUPOV**

grem
V MESTO

V NOVOMEŠKEM MESTNEM JEDRU

PETEK, 1. JULIJ 18.⁰⁰-24.⁰⁰

**RUDI
POTEPUŠKI**

**FESTIVAL ULIČNEGA GLEDALIŠČA NOVO MESTO
ULIČNA GLASBA, AKCIJE, POPUSTI**

Organizator dogodka je Zavod "Grem v mesto".

grem
V MESTO

**NOVO
MESTO**

**Rudi
Potepuški**

PRAVILNO LOČEVANJE ODPADKOV

BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI – RJAV POKROV ZABOJNIKA

V zabojnik za biološko razgradljive odpadke **SODIJO**:

KUHINJSKI ODPADKI

- jajčne lupine
- filter vrečke
- kavna usedlina
- zelenjavni in sadni odpadki vseh vrst
- pokvarjeni živilski izdelki brez embalaže
- kuhani ostanki hrane
- onesnažene papirne vrečke za sadje in zelenjavo, papirnati robčki

VRTNI ODPADKI

- cvetje, trava, rastline, listje, ostanki porazanega grmičevja
- drugi leseni odpadki (žagovina, lesni sekanci, lubje, stara zemlja lončnic, rože, plevel, gnilo sadje, ohlajen lesni pepel)

PREPOVEDANO JE ODLAGATI:

- tekoče ostanke hrane
- kuhano hrano živalskega izvora
- ostanke mesa in kosti
- plastične ali kovinske embalaže živil
- ostanke čistil in njihovo embalažo
- sanitarne izdelke
- plenice
- olje, maščobo
- zdravila in nevarne odpadke
- keramiko
- iztrebke malih živali

PRIPOROČILO

V posodo za biološke odpadke odlagajte samo tiste odpadke, ki bi jih odložili tudi na svojem kompostniku.

EMBALAŽA – RUMEN POKROV ZABOJNIKA

V zabojnik za ločeno zbiranje plastenk in pločevink **SODIJO**:

- Prazne plastenke pijač in živil
- plastični kozarčki in lončki
- plastične vrečke in folije
- embalaža tekočih živil (KEMSO, tetrapaki)
- pločevinke živil, pijač in konzerve

V zabojnik za ločeno zbiranje plastenk in pločevink **NE SODIJO**:

- onesnažena plastična embalaža nevarnih snovi ali njihovi ostanki (motorna in druge vrste mineralnih olj, sredstva za zaščito rastlin – pesticidi, barve, laki, redčila ipd.)
- kosovni plastični predmeti (otroške igrače, polomljeni plastični stoli ipd.)

PRIPOROČILO

Pred uporabo je treba embalažo stisniti. S tem prihranimo volumenski prostor.

Prav tako je nujno treba embalažo očistiti vseh vrst ostankov odpadkov in odpadnih tekočin.

PAPIR – MODER POKROV ZABOJNIKA

V zabojnik za ločeno zbiranje papirja **SODIJO**:

- kartonska embalaža in lepenka
- ovojni papir in papirnate nakupovalne vrečke
- časopisi, revije, zvezki, knjige
- prospekti, katalogi
- pisemske ovojnice, pisarniški papir

V zabojnik za ločeno zbiranje papirja

NE SODIJO:

- embalaža tekočih živil (tetrapak)
- z živilu pomazana ali prepojena (jedilno olje, druge tekočine in ostanki živil)
- papirnata in kartonska embalaža (pladnji, kozarci in skodelice za enkratno uporabo, embalaža globoko zamrznjenih živil ter jedi ipd.)
- ovitek od čokolade
- samokopirni, voščeni in plastificiran papir, celofan
- natron vreče lepil, cementa, apna, krmil ipd. sipkih izdelkov,
- tapete
- higienski papir (papirnate brisače, prtički, robčki ipd.)

PRIPOROČILO

Pred oddajo je priporočljivo kartonsko embalažo stisniti in razrezati na manjše kose. S tem prihranimo volumenski prostor.

STEKLO – ZELEN POKROV ZABOJNIKA Z ODPRTINO

V zabojnik za ločeno zbiranje stekla

SODIJO:

- steklenice in stekleničke živil, pijač
- kozarci vložnih živil
- druga steklena embalaža

V zabojnik za ločeno zbiranje stekla

NE SODIJO:

- okensko, avtomobilsko in drugo ravno steklo
- ogledala, kristalno in ekransko steklo
- steklo svetil (steklo neonskih, halogenskih in žarilnih žarnic, stekleni senčniki svetil)

- pleksi steklo, karbonsko steklo in druge vrste stekla iz umetnih mas, laboratorijsko in drugo ognjevarno steklo, keramika, kamenje ipd.

PRIPOROČILO

Pred oddajo je treba stekleno embalažo izprazniti oz. iztočiti in odstraniti zamaške.

PREOSTANEK GOSPODINJSKIH ODPADKOV – ZELEN POKROV ZABOJNIKA

Te vrste odpadkov najbolj obremenjujejo okolje, saj vsi končajo na regijskem odlagališču CeROD v Novem mestu.

V zabojnike za preostanek odpadkov **ODLAGAMO**:

- stiropor, plenice, mačji pesek, vrečke sesalca, koščke tkanine in usnja, zamaščene folije, peki papir, žvečilni gumi, cigaretne ogorke ipd.

CILJNA USMERITEV

V teh zabojnikih naj konča manj kot tretjina vseh nastalih odpadkov!

NEVARNI ODPADKI

Med nevarne odpadke **SODIJO**:

- odpadna zdravila, kozmetika, čistila, barve, laki, lepila, ostanki škropiv in embalaža od škropiv
- razne kemikalije, spreji, odpadna jedilna in motorna olja, hladilna tekočina, akumulatorji, baterije ipd.

Nevarnih odpadkov **NE SMEMO**:

- odlagati v navadne zabojnike za odpadke
- odlagati na odlagališče nenevarnih odpadkov
- odlagati v naravo
- zlivati v odtok in kanalizacijo

Nevarne odpadke prinesemo v zbirno reciklažni center.

Tudi v letu 2016 lahko odvoz kosovnih odpadkov naročite po telefonu 07 39 32 456 ali prek elektronske pošte narocilo@komunala-nm.si. Po kosovne odpadke pridemo na dom.

KOSOVNI ODPADKI

Med kosovne odpadke **SODIJO**:

- pohištvo
- vzmetnice
- športni rekviziti
- kopalniška oprema
- preproge

Med kosovne odpadke **NE SODIJO**:

- gradbeni odpadki
- nevarni odpadki
- preostanek komunalnih odpadkov
- avtomobilske gume
- strešne kritine
- avtomobilske školjke
- žlebovi in stopniščne ograje

Kosovni odpadki ne sodijo na ekološke otoke in v posode za preostanek komunalnih odpadkov! Odložite jih lahko na določeno mesto in si uredite odvoz ali jih pripeljete v najbližji zbirno reciklažni center.

> Meta Retar, Mestna občina Novo mesto

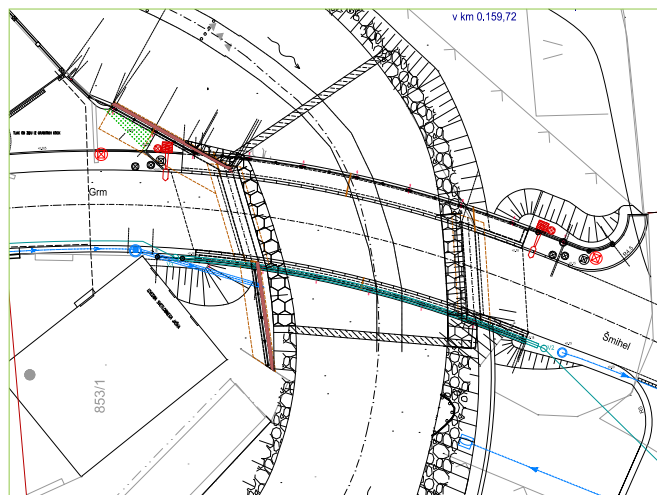
REKONSTRUKCIJA MOSTU SE BO ZAČELA ŠE V TEM LETU

Mestna občina Novo mesto dejavno nadaljuje z napovedanimi investicijami na področju cestnoprometne infrastrukture. Med njimi je tudi gradnja novega mostu prek potoka Težka voda na Smrečnikovi ulici v Novem mestu.

Dotrajan most prek potoka Težka voda pri Znančevem mlinu bo pri priključku za vrtnarijo Gozdnega gospodarstva Novo mesto prihodnje leto dopolnil nov, armiranobetonski most, ki bo skupaj s pločniki za 4,4 metra širši od zdajšnjega. V skladu z zahtevo Zavoda za varstvo kulturne dediščine se ohranja tudi ta. Gradnja se bo začela v drugi polovici leta 2016 in se zaključila v letu 2017.

Potrebna bo tudi delna rekonstrukcija Smrečnikove ulice, ki se bo izvedla 20 metrov pred priključkom ulice Nad mlino, do navezave na že izvedeno novo vozišče izza priključka do vrtnarije. Skupna dolžina rekonstruirane ceste, vključno z izgradnjo mostu, znaša

260 metrov. Širina vozišča zdajšnjega mostu je 5 metrov, širina vozišča novega mostu pa bo 6 metrov, skupaj s pločniki 8,39 metra. Z rekonstrukcijo ceste bosta od začetka rekonstrukcije do obstoječega pločnika pred vrtnarijo dograjena tudi enostranski pločnik za pešce na levi strani in javna razsvetljava. Projekt obsega še ureditev struge in brežin potoka v dolžini približno 100 m.

V času izgradnje mostu se bo na tem odseku izvedla popolna zapora prometa. Urejen bo začasni obvoz, vključno z vso prometno signalizacijo, dostopi pa bodo omogočeni lastnikom objektov okoli območja mostu.

SEDEMDESET LET GLASBENE ŠOLE MARJANA KOZINE NOVO MESTO

Glasbena šola Marjana Kozine je bila ustanovljena 23. januarja 1946. V letih razvoja in rasti je postala ena izmed večjih in uspešnejših slovenskih glasbenih šol. Letos, ko glasbena šola obeležuje sedemdeset let, šolo obiskuje že 650 učencev in dijakov. Poleg rednega pouka inštrumenta in petja ter nauka o glasbi, solfeggia, predšolske glasbene vzgoje in glasbene pripravnice delujejo na šoli tudi številne komorne skupine, simfonični orkester, godalni orkester, mladinski pihalni orkester, harmonikarski orkester, big band in mladinski pevski zbor. V vse omenjene orkestre, pevski zbor in komorne skupine je vključenih več kot 300 učencev in dijakov.

Foto: arhiv Glasbene šole Marjana Kozine

Ko je glasbena šola leta 1971 praznovala 25 let delovanja, so jo poimenovali po skladatelju Marjanu Kozini, enem največjih slovenskih skladateljev, ki je veliko svojih del posvetil prav Dolenjski in Novemu mestu. Od ustanovitve leta 1946 do danes se je glasbena šola razvijala, širili sta se njeni prepoznavnost in kakovost, ki so ju gradili njeni ravnatelji, profesorji in ostali zaposleni, hkrati s tem pa se je z leti povečevalo tudi število učencev in učiteljev. Nekateri nekdanji učenci so se vrnili v šolo kot mladi učitelji, mnogi so si zgradili zavidljivo glasbeno kariero in zelo uspešno delujejo doma in po svetu.

Rast in uspehi šole so odvisni od prizadevnega in profesionalnega dela zaposlenih, vodstva šole in podpore staršev, zelo pomembno pa je tudi okolje, v katerem šola deluje. Za vso pomoč in podporo se zahvaljujemo ustanoviteljici glasbene šole, Mestni občini Novo mesto, in Krki, tovarni zdravil, d. d., za dolgoletno podporo šoli in generalno pokroviteljstvo našemu simfoničnemu orkestru, s katerim izvajamo zahtevne projekte ter koncerte doma in v tujini.

Tudi ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport nam že vrsto let omogoča dobre pogoje, v katerih delujejo glasbene šole po Sloveniji, kar se kaže predvsem v kakovostnem kadru, številnih profesionalnih in ljubiteljskih orkestrih ter pevskih zborih, ki delujejo po Sloveniji. Tudi veliki uspehi na mednarodnih tekmovanjih kažejo na kakovost našega glasbenega izobraževanja. Naši učenci se vsako leto udeležujejo številnih mednarodnih tekmovanj, na katerih prejemaajo prve nagrade in zlata priznanja.

Ponosni in veseli smo tudi, da naši učenci vsako leto z glasbenimi nastopi popestrijo in kulturno obogatijo številne prireditve in različne dogodke v našem kraju in izven njega.

Ob 70-letnici ustanovitve glasbene šole so profesorji in učenci letos aprila pripravili slavnostni koncert v Športni dvorani Marof, ki je bila spet premajhna za vse, ki so se želeli udeležiti dogodka. Na izvrstno pripravljeni in izvedeni prireditvi so se številnim gostom in obiskovalcem predstavili: godalni orkester in pevski zbor (mentorici Petra Božič in Petra Slak), učenci pevskega oddelka (mentorici Irena Yebuah Tiran in Valerija Šoster), mladinski pihalni orkester pod taktirko Roka Šinčka, Big band z dirigentom Jako Kopačem in Novomeški simfonični orkester z dirigentom Sandijem Frankom. Na slavnostnem koncertu je nastopalo kar 300 učencev in dijakov. Prireditev je popestrila Plesna skupina Harlekin s koreografijo Dušanko Požgaj. Program, ki je navdušil številno občinstvo, je povezoval Tomaž Koncilija, režiserka in scenaristka slavnostnega koncerta pa je bila Lucija Kuntarič.

Na koncertu smo predstavili tudi dokumentarni film, ki je prikazal delo številnih rodov, ki so ustvarjali 70-letno zgodovino šole. Glasbena šola je aprila letos izdala obsežen zbornik z naslovom Nad Krko se vije melodija, ki je v mozaik sedem desetletij dolge poti ujel vsakega posameznika in cele generacije, ki so v delu šole pustili svoj pečat. V njem je predstavljenih 70 let zgodovine in uspešnega dela novomeške glasbene šole.

Glasbena šola Marjana Kozine je ob 50. obletnici smrti Marjana Kozine maja 2016 v Kulturnem centru Primoža Trubarja v Šentjerneju letošnji zaključni koncert posvetila skladatelju Marjanu Kozini z naslovom Po poti skladatelja Marjana Kozine. Učitelji in učenci so se ob glasbi in igri sprehodili po poteh njegovega življenja. Izvedli so nekaj njegovih nepozabnih skladb, Na svoji zemlji, Kekčevo pesem, klavirske divertimente in priredbe njegovih skladb v pihalnih, trobilnih in komornih sestavih.

REŠEVANJE UJETEGA PSA

V prvi tretjini letošnjega leta smo bili gasilci Gasilsko-reševalnega centra (GRC) Novo mesto zelo dejavni tako na področju posredovanj, stalnega usposabljanja kot tudi ostalih dejavnosti. V 40 primerih smo posredovali zaradi požarov, izvozili smo na 40 prometnih nesreč, v 11 primerih ukrepali zaradi razlitja nevarnih snovi, 11-krat pa posredovali v ostalih primerih, kamor vključujemo delovne nesreče, reševanje na vodi, reševanje padalca, sproščanje nevarnih plinov, močan veter in snegolom.

Foto: arhiv GRC

Med drugim smo posredovali tudi v primeru, ko nas je poklical občan in nas zaprosil za pomoč pri reševanju ujetega psa v jami pod Gorjanci, v bližini vasi Dolž. Pes je bil ujet v jami, iz katere ni našel poti, zaradi zahtevnosti terena pa mu ni mogel pomagati niti njegov lastnik. Teren je bil za vozila nedostopen in težko dostopen celo peš, zaradi česar je bilo treba vso opremo prenesti do mesta posredovanja. V začetku smo si s pomočjo vrvne tehnike omogočili dostop do majhne odprtine, pri kateri se je pes odzival. Z električnim udarnim kladivom smo poskušali razširiti izstopno odprtino, vendar se je pozneje izkazalo, da bo odstranjevanje skal na ta način predolgotrajno, zato smo poiskali druge morebi-

tne izhode. Po pregledu terena smo na drugi strani skalovja našli odprtino, h kateri smo priklicali psa, vendar tudi skozi to odprtino ni mogel na prosto. Ocenili smo, da bo na tem mestu lažje narediti zadosti veliko odprtino, hkrati pa bo delo potekalo v varnejših razmerah. S pomočjo električnega udarnega kladiva smo razširili odprtino, odkopali zemljo in rešili ujetega psa. Nepoškodovanega, le prestrašenega štirinožca smo nato predali lastniku, ki je bil ves čas reševanja z nami. V akciji, ki je trajala 5 ur, smo sodelovali trije gasilci GRC Novo mesto in trije gasilci PGD Dolž, ki so nudili pomoč pri prenosu potrebne tehnične opreme in skrbeli za zagotovitev električne energije s prenosnim agregatom.

POIŠČI ODNOS IN RAZUMEVANJE

Ko se v srce prikrade stiska, ko postane breme, ki ga nosimo, pretežko, ko sami ne najdemo pravih odgovorov na vprašanja, ki jih zastavlja življenje ..., takrat poišči SOČLOVEKA. Poišči odnos. Poišči tistega, ki ti bo prisluhnil in te razumel.

Sodobni čas hiti. Sodobni čas nori. Sodobni čas je odnose preselil v virtualno okolje. Če imaš odprt profil na facebooku, izveš o drugem skoraj vse. Skoraj. V virtualnem svetu pa žal ostanejo zamolčane predvsem stiske, tesnobe, tegobe. V svoj profil ne boš zapisal, da je tvoj otrok v razredu nemiren. V svoj profil ne boš zapisal, da je bil današnji dan v službi čustveno naporen. V svoj profil ne boš zapisal, kako prazno je stanovanje in osamljeno tvoje srce, ker se je punca odselila. Lepo je, da na spletu lahko delimo sončne utrinke življenja in smo si s tem tudi v spodbudo in gradimo neke vrste povezanost.

Toda h komu se zatečemo, ko je hudo, ko je naporno, ko je težko?

V hitenju sem nam prepogosto zgodi, da ne najdemo časa drug za drugega. Še v družini veliko sporazumevanja poteka dobesedno »med vrati«. Znamo si izmenjati navodila, napotke, uskladimo nakupovalni seznam, toda kdaj smo se nazadnje usedli skupaj, si pogledali v oči in se iskreno vprašali: »Kako si?«

In kdaj smo se nazadnje resnično POSLUŠALI? Človek ima dvoje ušes in ena usta, torej nam je že narava podarila danost, da dejansko lahko prisluhnemo sočloveku, tistemu, ki je ob nas.

Prisluhnimo si. V družini. Med prijatelji. V službi. Med sosedi.

Mnogo je priložnosti za pogled v oči, da v njih ugledamo sočloveka v njegovi polnosti in pristnosti.

Ko potrebujete strokovni nasvet ali sočutno uho, ki bi vam prisluhnilo, se lahko obrnete tudi na strokovni tim Posvetovalnice za učence in starše Novo mesto.

Lahko nas pokličete:
07/393 44 20
ali poiščete na spletu:
www.posvetovalnica.si

HOUSTON, IMAMO PROBLEM!

*Hladna vojna, vesoljska tekma in ameriški pristanek na Luni so bile ene izmed prelomnic, ki so zaznamovale polpreteklo zgodovino. Te dogodke obkrožajo tančice skrivnosti, ki še danes burijo domišljijo. Domišljija in režiserski talent Novomeščana Žige Virca pa sta ustvarila tudi najnovejšo uspešnico med slovenskimi filmi – dokumentarno-igrani film *Houston, imamo problem!*, ki ponuja nov, svež prispevek k razmišljanju in razpravam o teorijah zarot. Namreč, film raziskuje mit o domnevnem ameriškem nakupu tajnega jugoslovanskega vesoljskega programa v zgodnjih šestdesetih letih prejšnjega stoletja, vrednem več milijard dolarjev, v njem pa v glavni vlogi nastopa Josip Broz Tito v družbi petih ameriških predsednikov.*

Foto: arhiv studio Virca

Del filmske ekipe na novomeški premieri filma.

Virčev celovečerni prvenec je premiero doživel aprila letos na priznanem festivalu neodvisnega filma Tribeca v New Yorku, ki ga je soustanovil ameriški igralec Robert De Niro, pred kratkim pa je bil sprejet v konkurenco filmskih festivalov v Pulju na Hrvaškem in v mestu Karlovi Vari na Češkem. Kino distribucija v državah nekdanje Jugoslavije je v polnem zamahu, film pa so odlično sprejeli tako gledalci kot mediji. »Houston, imamo problem!« je koprodukcija Slovenije, Hrvaške, Nemčije, Češke in Katarja, obenem pa tudi prva produkcija televizijske hiše HBO Europe v regiji Adria. Čeprav so bili v nastanek filma vključeni številni mednarodni partnerji, je »Houston« tudi družinski projekt Studia Virca, novomeške produkcijske hiše s 25-letno tradicijo. Scenarij podpisujeta Žiga in njegov stric Boštjan Virca, direktor fotografije pa je Žigov oče Andrej Virca.

Virca se je v filmu na domišljen in duhovit način poigral z zgodovinskimi dogodki, teorijami zarot, preverjenimi dejstvi in fikcijo. Kot pravi, je to tudi glavno sporočilo filma – želi si, da bi gledalec o filmu govoril in premišljeval še dolgo po tem, ko zapusti kino.

»Ustvaril sem filmsko zgodbo, ki ima svoj zaplet, vrhunec in razplet. Film ne ponuja odgovorov, ampak zastavlja dodatna vprašanja, iskanje odgovorov pa prepuščam gledalcem. Gledalce želim spodbuditi h kritičnemu odnosu do mojega filma in medijskih vsebin na splošno. Odnos do »Houstona« bi moral biti odnos do dnevnih poročil in vseh vsebin, s katerimi nam dnevno postrežejo mediji.« Zato ga izredno veseli, da se je takoj po prihodu filma ustvaril dialog, v katerem se gledalci sprašujejo, iščejo informacije in dokazila ter razpredajo o zgodbi filma. S tem je bil, kot pravi, njegov avtorski namen dosežen.

Žiga Virca, ki je pred kratkim režiral tudi zaključno slovesnost 650-letnice Novega mesta, je del močne generacije mladih novomeških režiserjev. In kaj je tako posebnega v Novem mestu, mestu, ki je novejši filmski sceni podarilo obetavna režiserska imena, kot so Virca, Gazvoda, Dvornik, Biček? Kot pravi Žiga, je Novo mesto ravno prav veliko in odprto za mlade ustvarjalce, ki jih zvesto lokalno občinstvo spremlja že od srednješolskih let.

Režiser filma
Houston, imamo
problem!
Žiga Virč

Žiga Virč in Robert De Niro
v New Yorku.

Plakat filma Houston, imamo problem!

> Nina Štampohar, Kulturni center Janeza Trdine

TRDINOV HRAM KULTURE

Kulturni center Janeza Trdine (KCJT) je trdno vpet v novomeško življenje, bodisi da na različne dogodke v hram kulture vabi svoje stalne obiskovalce bodisi da v središču mesta pripravlja zanimive večere. Več je seveda prvih, saj se prek celega leta v treh prireditvenih prostorih zvrsti več 100 dogodkov, od gledaliških predstav, koncertov, simpozijev, slavnostnih akademij in drugega.

Kot producenti smo letos v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti že drugo leto zapored pripravili Novomeški abonma, v katerem najdejo svoje mesto najboljša novomeška kulturna društva. Tako poglobljamo in širimo sodelovanje s Pihalnim orkestrom Krka, Mešanim pevskim zborom Pomlad, Glasbeno šolo Marjana Kozine, mladimi jazzovskimi glasbeniki, Plesnim studiom Novo mesto, novomeško gimnazijo, Mestno godbo Novo mesto, Mešanim pevskim zborom Krka ter novo pridobitvijo novomeškega glasbenega prostora – Big bandom glasbene šole. Za vse ljubitelje klasične in sorodne glasbe pa v juniju pripravljamo 2. festival Sem glasba, sem mesto. V prvem sklopu (10. in 11. 6.) boste prisluhnili dogodku Noč slovenskih skladateljev in Komornemu godalnemu orkestru Slovenske filharmonije, v drugem (23. in 24. 6.) pa ženskemu baroku (nastopila bo glasbena skupina iz Francije) ter večeru operne glasbe v izvedbi KUD Dobroč iz Dragatuša in izvrstnim opernim solistom.

sgsm festival
nm abonma

EVROPSKI FILMI V ANTON PODBEVŠEK TEATRU

Foto: arhiv RIC

Dan Evrope, ki ga obeležujemo od leta 1950, ko je bila podpisana zgodovinsko pomembna Schumanova deklaracija, smo v Novem mestu obeležili na poseben način – z najnovejšimi presežki filmske umetnosti. Filmi so pretresli, osupnili, nasmejali in sprožili številna vprašanja o družbenih odnosih ter sodobni družini.

Večdnevni dogodek sta organizirala Razvojni center Novo mesto, d. o. o. (Informacijska točka Europe Direct Novo mesto), ter Anton Podbevšek Teater. Od 11. do 13. maja so se v dvorani Novomeške pomladi zavrteli trije filmi sodobne evropske produkcije. Vsi predvajani filmi so prejemniki podpore podprograma MEDIA (Ustvarjalna Evropa) za spodbujanje evropske filmske in avdiovizualne industrije, ki letos praznuje 25 let.

Filmski teden Evrope 2016 je odprl film Savlov sin, prejemnik oskarja 2016 za najboljši tujejezični film, s katerim smo iskali človečnost v okoliščinah, kjer je ni, in raziskovali najbolj shrhljive

podrobnosti holokavsta. Tovrstni vizualni pristop in umetniška dovršenost sta odlično sovpadala z intimo dvorane in okoljem, ki ga za umetniško doživetje ponuja Anton Podbevšek Teater. Prvencu Lászla Nemesa sta sledila film Ljubezen na prvi pretep, ki ljubezen prikaže skozi komično pripravo na konec sveta, ter družinska drama Glasnejša od bomb z impresivno igralsko zasedbo. Odziv številnega občinstva je pokazal, da si v Novem mestu želimo sveže evropske produkcije, ki bogastvo in raznovrstnost filma približa posamezniku, hkrati pa mu odpre nove sfere zavedanja in razmišljanja.

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2016

Foto: arhiv RIC

Teden vseživljenjskega učenja (TVU) ima v Novem mestu že dolgoletno tradicijo. RIC Novo mesto se vanj kot izvajalec in koordinator prireditev v širšem lokalnem okolju vključuje že enaindvajseto leto, od začetka izvajanja tega vseslovenskega projekta pod okriljem Andragoškega centra Slovenije (ACS). Na ta način dejavno prispevamo k promociji izobraževanja in učenja na Dolenjskem. Z dogodki in prireditvami, vključenimi v TVU, opozarjamo na vseprisotnost pa tudi pomembnost učenja v vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih posameznik v svojem življenju prevzema. Vsi, ki projekt soustvarjamo, bodisi v vlogi izvajalcev prireditev bodisi kot udeleženci, prispevamo k udejanjanju slogana Slovenija, učeča se dežela.

Na vseslovenskih prireditvah se v mesecu maju in juniju srečuje, povezuje in uči več sto izvajalcev izobraževalnih prireditev, več deset tisoč prijateljev in organizatorjev prireditev ter več tisoč obiskovalcev. V RIC-u je tako v dvajsetih letih v TVU-ju sodelovalo več kot 400 posameznikov, društev in organizacij. Pripravili smo 3800 brezplačnih prireditev, ki jih je obiskalo več kot 330 000 obiskovalcev.

Parada učenja 2016

Osrednji dogodek TVU-prireditev je bila letos Parada učenja – dan učečih se skupnosti, ki je obogatitev projekta Teden vseživljenjskega učenja. RIC Novo mesto je skupaj s 45 partnerji izpeljal že četrto Parado učenja – dan učečih se skupnosti, s katero smo se v Novem mestu pridružili 12 slovenskim paradam. Celodnevni dogodek smo letos organizirali v sredo, 18. maja 2016, z osrednjim dogajanjem na Loki ob Krki. Na paradi so se prebival-

cem predstavljale različne univerze, šole, organizacije, društva, posamezniki in drugi, ki želijo opozoriti na pomen vseživljenjskega učenja. Dogajanje so popestrili različni glasbeni, gledališki in odrski nastopi ter razstave, na drugih lokacijah v mestu pa so bili organizirani delavnice in predavanja za različne ciljne skupine. V sklopu letošnje Parade smo obudili tudi lanski projekt Po poti kultur, ko smo prenavljali klopi Župančičevega sprehajališča. Medijski tehniki iz Ekonomske šole Novo mesto pod vodstvom profesorice so osvežili zapise verzov Otona Župančiča na klopah, mednarodno noto pa je sprehajališče dobilo z napisi Dobrodošli! v različnih jezikih.

Parada je potekala v okviru RIC-eve koordinacije TVU 2016, katerega pokrovitelj je župan MO Novo mesto Gregor Macedoni. Projekt TVU na državni ravni ob podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti vodi Andragoški center Slovenije.

>

RAZPIS GARANCIJ IN POSOJIL IZ GARANCIJSKE SCHEME ZA DOLENJSKO ZA LETO 2016

Že 18. leto Razvojni center Novo mesto, d. o. o., objavlja razpis garancij in posojil iz Garancijske sheme za Dolenjsko. Shema se je skozi leta delovanja oblikovala in v letu 2016 s kar nekaj spremembami dobila prenovljeno vsebino. Oblikovale so se linije, in sicer linija GSD-investicije, linija GSD-zaposlovanje in nova linija GSD za obratna sredstva. Shema je poleg obstoječih ciljnih skupin (mikro, mala podjetja, samostojni podjetniki in fizične osebe z dopolnilno dejavnostjo na kmetiji) postala dostopna tudi drugim, kot so zadruga, zavodi, društva in socialna podjetja. Shema je pri-

glašena v shemo državni pomoči »de minimis«. V letu 2016 je razpisanih 4,5 mio EUR sredstev z obrestnimi merami v razponu pribitka na euribor od 1,20 % do 1,55 % za posojila z garancijo in od 1,20 % do 2,20 % za posojila brez garancije.

Razvojni center Novo mesto, d. o. o., je 22. 4. 2016 v uradnem listu objavil Razpis garancij in posojil iz Garancijske sheme za Dolenjsko za leto 2016. **Razpisanih je 4.514.700 EUR sredstev za posojila in 2.257.350 EUR za garancije.**

Posojila in garancije se dodeljujejo namensko za:

- investicije,
- obratna sredstva in
- zaposlovanje.

Obrestne mere:

posojil z garancijo GSD
od 6 (M) euribor + 1,20 %
do 6 (M) euribor + 1,55 %;

posojil brez garancije GSD
od 6 (M) euribor + 1,20 %
do 6 (M) euribor + 2,20 %.

Upravičenci do finančnih spodbud iz GSD so:

- mikro in male gospodarske družbe,
- samostojni podjetniki posamezniki,
- zadruga,
- zavodi,
- fizične osebe z registrirano dopolnilno dejavnostjo na kmetiji,
- društva in
- socialna podjetja.

**Najnižja vrednost posojila je 5000 EUR
in najvišja 100 000 EUR.**

Stik za območje Dolenjske in Bele krajine:

Razvojni center Novo mesto, d. o. o., Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
Miljana Balaban, 07/ 33 72 987, miljana.balaban@rc-nm.si

Razpis je objavljen na spletni strani www.rc-nm.si in je odprt do porabe sredstev oz. najpozneje do 31. 3. 2017.

MACHOVA UČNA POT – DEVET KILOMETROV ZANIMIVOSTI

Še pred letom dni so kljub prizadevanjem mnogih le redki vedeli, da se je japonska sviloprejka po Sloveniji in Evropi razširila z Velikega Slatnika pri Novem mestu. In da hitrost letal merimo z enoto, ki jo je določil znanstvenik svetovnega formata, ki je svoje poskuse snoval tudi na Velikem Slatniku. Zahvaljujoč Društvu Machova dediščina pod Gorjanci ta zgodba že postaja pomemben del novomeškega turizma.

V načrtu izboljšav učne poti so dodatno markiranje poti, postavitve otroških igrar, izdaja nove zloženke, ki bo omogočala kakovosten samostojen sprehod, postavitve informacijskih tabel in tablic za označitev učnih točk ter izobraževanje dodatnih prostovoljcev-vodnikov.

Foto: Brabko Babič

Lani ustanovljeno društvo oživlja in ohranja v javnosti (pre)malo znano zgodbo o vizionarski družini Mach, ki je od leta 1862 živel v graščini na Velikem Slatniku, ter o njeni zapuščini in povezavi z Janezom Trdino. Okoli 40 zagnanih krajanov je ob podpori krajevne skupnosti in občine očistilo in uredilo devet kilometrov dolgo Machovo učno pot med Malim in Velikim Slatnikom ter Potovim Vrhom, ki služi kot edinstven pripomoček za promocijo te pomembne dediščine.

Kdo so bili Machovi

Ernst Mach je bil doktor fizike, matematik in filozof, profesor na dunajski univerzi in vzornik 40 let mlajšemu geniju Albertu Einsteinu. Odkril je valovno čelo, ki nastopi pri gibanju teles z nadzvočno hitrostjo. Po njem se imenuje Machovo število, ki ga najpogosteje uporabljamo za opisovanje hitrosti letal. Svoje poskuse je Ernst Mach, ki je sicer živel predvsem na Dunaju, pogosto načrtoval med počitnicami in delom na posestvu na Velikem Slatniku, ki ga je njegov oče Johann Mach kupil leta 1862. Johann je bil izobražen humanist in poznavalec naravoslovja, po nakupu posestva pa se je njegova družina močno vpela v lokalno okolje. Na Mahovem hribu je med drugim gojil japonskega svilnatnega prelca jamamaja, sinu Ernstu pa bil v oporo pri znanstvenem raziskovanju. Po njegovi smrti je hči posestvo prodala, z izkupičkom od zapuščine pa sta bila leta 1886 ustanovljena samostan Ubogih šolskih sester de Notre Dame in gospodinjska šola v Šmihelu, ena prvih šol, ki je bila namenjena izobraževanju dolenjskih deklet.

Ne mah, ampak Mach!

O prisotnosti Machovih na Slatniku sta dolgo pričala le grob na slatenskem pokopališču in razpadajoča graščina. Njihovo ime nosi tudi tamkajšnji Mahov hrib, a ker je na zemljevidu napačno vpisan, tako kot se izgovori, velja splošno prepričanje, da je ime dobil po bogati odeji gozdnega mahu. Od lanskega leta pa se lahko sprehodite po Machovi učni poti, pri snovanju katere so

sodelovale številne ustanove za varstvo narave, kulturne dediščine, gozdov in voda.

Pot primerna tudi za invalide

Pohodniška pot, ki ima pet vstopnih točk (P1–P5), vodi od Malega proti Velikemu Slatniku, kjer je stala graščina družine Mach. Večinoma poteka po ozemlju, ki je bilo nekoč del njihovega posestva, in ima 19 učnih točk, povezanih z rastlinjem, živalstvom, pitnimi studenci, graščino in grobom Machovih, mokriščiči, pisateljem Trdino. Na šestih točkah si lahko odpočijete na gozdnem pohištvu.

Pohodnik lahko glede na svoje sposobnosti izbira med daljšimi in krajšimi različicami krožne poti, ki je primerna tudi za invalide, saj pretežno vodi po ravnem terenu. Sprehod traja od dve do tri ure, ob vodnikovi razlagi pa postane vsaj štiriurno doživetje. Vodenje je za enkrat na voljo le po vnaprejšnjem dogovoru, saj to delo opravljata le dva vodnika-prostovoljca. Samostojnemu pohodniku je lahko v pomoč zloženka, ki je na voljo na vstopnih točkah, a veliko bolj izčrpen je letos izdan vodnik Marjana Hrena z naslovom Slatenska dolina in Machova dediščina pod Gorjanci.

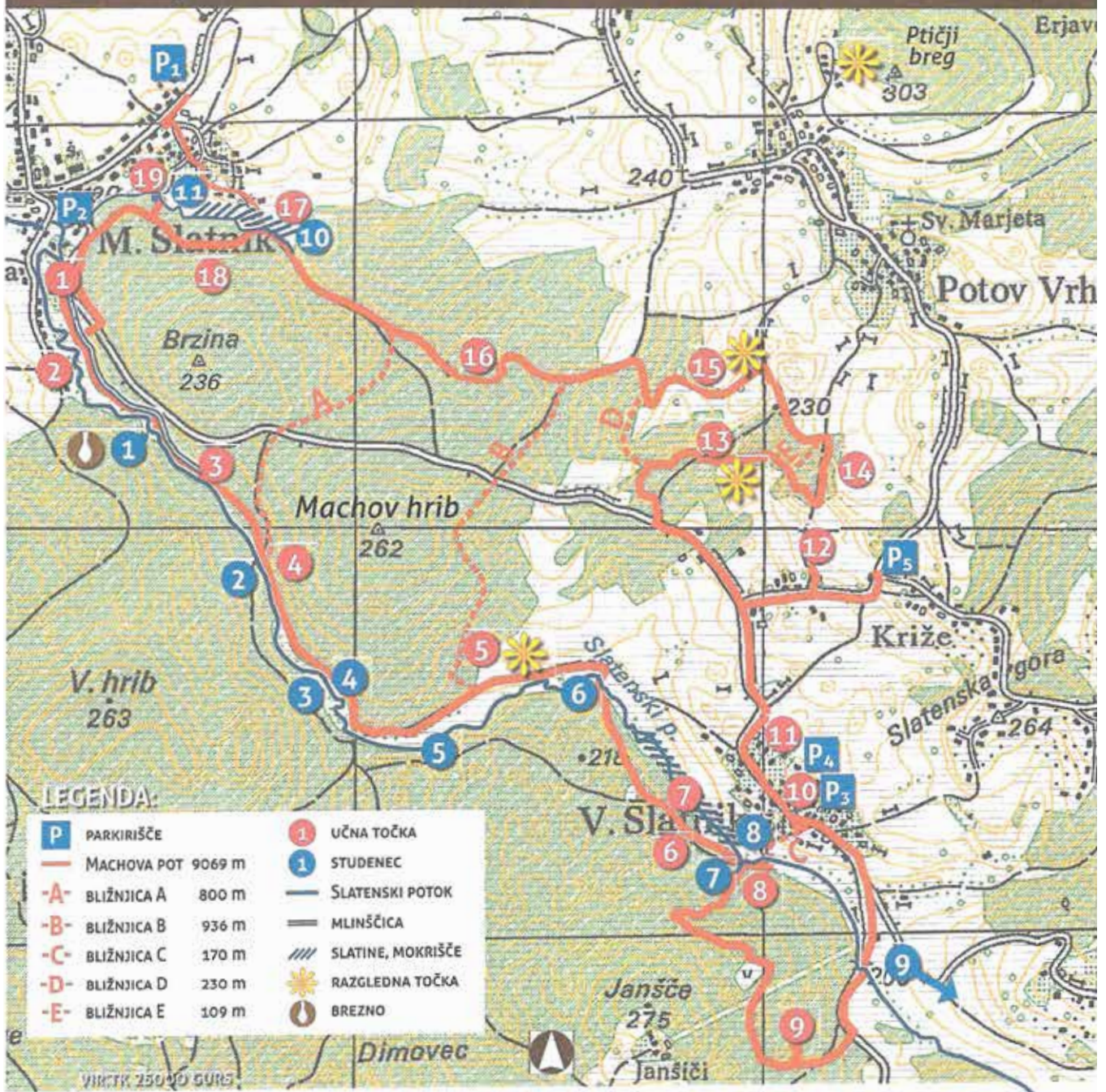
MACHOVO DEDIŠČINO PREDSTAVILI TUDI V TUJINI

Društvo je v slabem letu delovanja uredilo učno pot ter s postavitvijo pohištv, mostu in brvi omogočilo prijeten sprehod po njej, priredilo več organiziranih pohodov po učni poti ter noč opazovanja metuljev jamamajev (sviloprejka). Na mednarodnem simpoziju o industrijski dediščini, ki je potekal maja na hrvaški Reki, pa je predstavilo svoja dognanja o Machu in učno pot. Simpozij je bil namreč posvečen 150. obletnici izuma Luppis-Whitehead torpeda, ki je bil izdelan v reški tovarni Torpedo, v kateri je Ernst Mach uspešno izvajal poskuse fotografiranja izstrelkov, ki so presejali zvočno hitrost.

MACHOVA UČNA POT

Dolenjska regija

1 Tičkov mlin, mlinščica	8 Sotočje 3. studencev	15 Škratov zimski dvorec	3 Rakec	10 Lisičnik
2 Meandri, glavate vrbe	9 Trdinovo skalno okno	16 Škratovo uho	4 Mišja pzdica	11 Studenc
3 Slatenski potok	10 Machov grob	17 Mokrišče	5 Ledeneč	P₁ M. Slatnik - Amigo bar
4 Čuvar reda in miru	11 Machova graščina	18 Palčkov grad	6 Jurkovec	P₂ M. Slatnik - Gostilna Štefan
5 Machov hrib	12 Zakleti oreh	19 Arboretum	7 Veliki studeneč	P₃ V.Slatnik - pri cerkvi
6 Glavati gaber	15 Škratova lekarna	1 Mrzliček	8 Mali studeneč	P₄ V. Slatnik - Okrepčev. Pony
7 Žabje mrestišče	14 Jazbečev dom	2 Angelski studeneč	9 Hrušica	P₅ Križe - Gasilski dom

KOLESARJENJE JE DOMA V NOVEM MESTU

CERTIFIKAT

Da se Novomeščani kljub pomanjkljivi infrastrukturi radi vozijo s kolesom, je očitno. To pove zgolj pogled na število društev in združenj, ki vznikajo že vrsto let in spodbujajo vse oblike kolesarjenja – od preprostega izletniškega druženja na kolesu do tekmovalnega športa, od gorskega kolesarjenja do urbane uporabe kolesa kot prevoznega sredstva, ki te odpelje po opravkih. Kot kaže, pa se boljši časi obetajo tudi infrastrukturi.

Prednosti uporabe kolesa namesto avtomobila so številne. Manj motornega prometa pomeni manj uničenih cest, manj onesnaženja z izpuhi in hrupom, manj prometnih nesreč, boljšo fizično kondicijo voznika, ki krepi telo in duha, mukotrpno iskanje parkirnih mest pa postane le še občasen hobi. Temu sledi sodobno načrtovanje prometne infrastrukture, ko v ospredju ni več zgolj motorni promet, kot je veljalo še pred petdesetimi leti, ampak je poseben poudarek tudi na hoji in kolesarjenju. Načrtovanje zato poteka po načelih trajnostne mobilnosti, kar pomeni, da je treba hkrati zadovoljiti potrebe ljudi po hitrem potovanju od točke A do točke B, obenem pa zmanjšati promet. Med glavnimi razlogi za tak preobrat sta skrb za zdravje in čistejše okolje.

Trenutno 30 kilometrov kolesarskih stez

Uporabo kolesa namesto avtomobila je tako poleg društev začela spodbujati tudi Mestna občina Novo mesto. Trenutno ima Novo mesto nekaj več kot 30 kilometrov kolesarskih stez, kar vključuje tudi dve večji večnamenski poti (kolesarski in pešpoti) – Župančičevo sprehajališče in Pot ob Težki vodi. Resda sta makadamski, a ker povezujeta pomembnejše dele mesta, zelo dobro služita številnim uporabnikom.

Po opravkih kmalu po novih stezah?

V prostorskih aktih občine najdemo zgleden načrt mestne kolesarske mreže, ki bi občanom omogočila uporabo kolesa pri vsakodnevnih opravkih. V pripravi je projekt rekonstrukcije Straške ceste od križišča na Mirnapeški cesti do križišča s cesto Bršljin, kjer je predvidena izgradnja obojestranske enosmerne kolesarske steze, dolge približno 600 metrov. Obeta se tudi kilometer in pol dolga večnamenska pot za kolesarje in pešce ob Levičnikovi cesti (od Ločenskega mostu do križišča v Žabji vasi), ki bo sklenila večji del kolesarskega obroča okoli Novega mesta. Na kolesarski stezi od Broda do Pokopališča Srebrniče že potekajo dejavnosti za dograditev manjkajočega dela steze.

Na vidiku tudi tematske povezave

Ker ljudje pogrešajo kolesarsko infrastrukturo tudi za prosti čas, občina načrtuje tematske kolesarske povezave, ki bodo spodbujale dejavno preživljanje prostega časa in turizem v širšem pomenu. Projekt S kolesom ob Savi in Krki, ki se ga je že prijel mednarodno poimenovanje Sava–Krka bike, ima že izdelane strokovne podlage z umestitvijo predvidene trase, ki bo na zahodnem delu občine potekala po levem, na vzhodnem pa po desnem bregu Krke.

Mehko spodbujanje: certifikat Kolesarju prijazni

Urejena infrastruktura je osnovni pogoj za pogostejšo uporabo kolesa namesto avtomobila, zato občina pripravlja tudi katalog urbane opreme, s katero je treba opremiti lokacije, do katerih se ljudje pripeljejo s kolesom. A infrastruktura sama po sebi še ni dovolj, pomembni so zgledi. Tako je občina začela s certificiranjem kolesarjem prijaznih organizacij. Postopek pridobitve certifikata je enostaven in brezplačen. Certifikat lahko pridobi katero koli podjetje ali organizacija, ki deluje (ima sedež, podružnico) v mestni občini Novo mesto in izpolnjuje vse pogoje iz pravilnika, ki je objavljen na spletni strani www.kolesarjuprijazen.si. Izpolnjevanje pogojev preverja komisija. Podeljeni certifikat velja tri leta, podjetje pa je ta čas vpisano v bazo imetnikov certifikata.

Popravljanje napak iz preteklosti

Poleg rednega vzdrževanja kolesarskih stez občina z novimi rešitvami odpravlja tudi nekatere napake iz preteklosti, in sicer po zgledu praks, ki jih poznajo v tujini. Takšen primer so označbe kolesarskega pasu z znakom »sharrow« na voziščih Kandijske in Seidlove ceste. Kljub začetnim pomislekom nekaterih uporabnikov je ta rešitev izkazala viden napredek pri varnosti kolesarjev.

Foto: Irena Matekovič

KK ADRIA MOBIL

(WWW.ADRIA-MOBIL-CYCLING.COM/SI)

Klub je leta 1972 ustanovilo nekaj kolesarskih entuziastov, z namenom rekreativno kolesarstvo posameznih navdušencev z dolenskih gričev prenesti v organizirano obliko. Klub je valilnica športnih talentov, ki veliko pozornosti namenja vzgoji mladih kolesarjev. Poleg tega klub intenzivno promovira kolesarstvo in zdrav življenjski slog predvsem z organizacijo profesionalnih in rekreativnih kolesarskih dogodkov, med katerimi velja omeniti predvsem mednarodno kolesarsko dirko Po Sloveniji, ki je največji kolesarski dogodek v Sloveniji in regiji in bo letos potekal že triindvajsetič.

Bogdan Fink

TURNOKOLESARSKI ODSEK PD KRKA NOVO MESTO

(WWW.PLANINSKO-DRUSTVO-NM.SI)

Pri PD Krka je v letu 2007 začel delovati turnokolesarski odsek, ki združuje kolesarske navdušence, ki si želijo nekaj prostega časa preživeti v naravnem okolju, stran od mestnega in asfaltnege vrveža. Naš cilj je spoznavanje novih delčkov našega prostora, odkrivanje lepote domačih krajev ter gibanje v naravi. Poti, ki jih kolesarji izbiramo, so predvsem makadamske oziroma kolovozne, med njimi pa ne manjka niti stez. Prizadevamo si razširiti naša obzorja z obiskom naravne znamenitosti ali kakšnega drugega kulturno zgodovinskega spomenika ob poti. Ture so dolge od 30 do 50 km in imajo v povprečju od 500 do 1000 višinskih metrov. Gre predvsem za druženje kolesarjev, ki so na koncu poti zadovoljni, da so nekaj naredili zase, za svoje zdravje in bili ob tem v dobri družbi.

Irena Matekovič

SPRINT (WWW.SPRINT-NM.SI)

Smo mlado kolesarsko društvo iz Novega mesta, ustanovljeno leta 2011 na pobudo istomislečnih športnih navdušencev. Kljub veliki pripadnosti kolesarstvu je naša vizija spodbujati ljudi k različnim oblikam športnih dejavnosti, pri katerih se združijo šport, prijetna družba in sprostitve. Menimo, da je prav druženje ljudi ob športnih dejavnostih pomemben način uravnavanja pozitivne energije, saj so sodoben način življenja, stres, odtujenost, pomanjkanje časa na žalost vse prepogosti označevalci današnje družbe.

Igor Štrbenc

REKREATIVNO KOLESARSKO DRUŠTVO ZVERINICE

(WWW.DRUSTVO-ZVERINICE.SI)

Začeli smo se dobivati pred leti, kar tako, da ni vsak »brcal« sam, ob četrtkih pred picerijo Mačkovec. Najprej na kavo, nato pa eno turo oddelati. Četrтки so prerasli še v torke in seveda je bilo treba tudi ob vikendih narediti kakšen kilometer. Osnovna filozofija ustanoviteljev je druženje na kolesu. Niso pomembni znamka kolesa, način vožnje, barva čelade ali celo, kako hitro odpelješ določen odsek. Četrтки in torčki niso več v funkciji in tudi družbenim omrežjem se lahko zahvalimo, da je medsebojno obveščanje zdaj enostavnejše, zato je četrtek lahko tudi na ponedeljek.

Marjan Zver

KD PAPEŽ PODGORJE

(WWW.KDPAPEZ-PODGORJE.SI)

Ustanovitelji so leta 1999 društvo poimenovali po nekdanjem uspešnem kolesarju Sandiju in po planoti pod Gorjanci. V društvu se zavedamo, da je treba mlade vzgajati v športnem duhu, s pomočjo KS Gabrje in KK Adria Mobil organiziramo dirko za najmlajše selekcije (dečki A, B in C), poimenovano Pokal Sandija Papeža.

Dušan Gorjanec

NOVOMEŠKA KOLESARSKA MREŽA (WWW.FACEBOOK.COM/NOVOMESKA-KOLESARSKAMREZA)

Eden ključnih dejavnikov razvoja trajnostne mobilnosti je kolesarjenje. Kolesarjenje v šolo, v službo, po opravkih, na družabna srečanja ipd. Pri tem je treba upoštevati tudi vsakdanje medkrajevne migracije in potrebe povezovanja alternativnih oblik prometa. Pri zadnjem gre tudi za dodano vrednost pri razvoju turizma, kar vsekakor ne gre zanemariti. V tem letu smo v Novomeški kolesarski mreži uspešno izpeljali kar nekaj akcij, s katerimi si prizadevamo, da naše mesto postane bolj prijazno kolesarjem. Zavedamo se, da je marsikaj treba še postoriti. Predvsem na področju kolesarske infrastrukture in tudi pri navadah ljudi. Tovrstne rešitve potekajo počasi, pomembno pa je, da grejo v pravo smer, v smer trajnostnega razvoja.

Manuela Frank

KD JANI BRAJKOVIČ TEAM (WWW.JBTEAM.SI)

Leta 2016 smo se na pobudo novomeških in ostalih kolesarjev z Dolenjske zbrali na ustanovnem sestanku. Naš cilj je razvoj gorskega, cestnega, mestnega in še posebej ženskega kolesarstva na Dolenjskem. Društvo šteje več ko 76 članov, kar 17 je predstavnic nežnejšega spola.

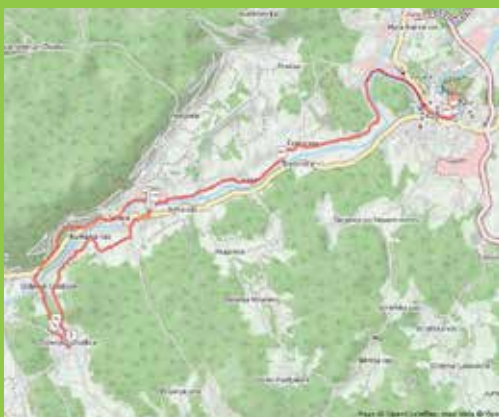
Gregor Sikošek

GORSKO KOLESARSKO DRUŠTVO BAJKA (WWW.DRUSTVOBAJKA.SI)

Komaj leto dni je, odkar je v Novem mestu zaživelo gorsko kolesarsko društvo Bajka. V tem obdobju so se zgodile številne akcije, zadnja in najbolj odmevna pa je prvi tovrstni dogodek v naših krajih, Bajkafest 2016 – festival gorskega kolesarstva.

Gorsko kolesarstvo je šport prihodnosti, ki ima čedalje več privr-

žencev. Vizija društva je organizirati rekreativne dogodke, poučevati osnovne in nadaljevalne tehnike vožnje koles v naravnem okolju, izobraževati otroke in mladino, za tiste z več znanja pa organiziramo vodene izlete z gorskimi kolesi. Narava je last vseh nas, kako se bomo do nje obnašali, pa je naša osebna odgovornost.

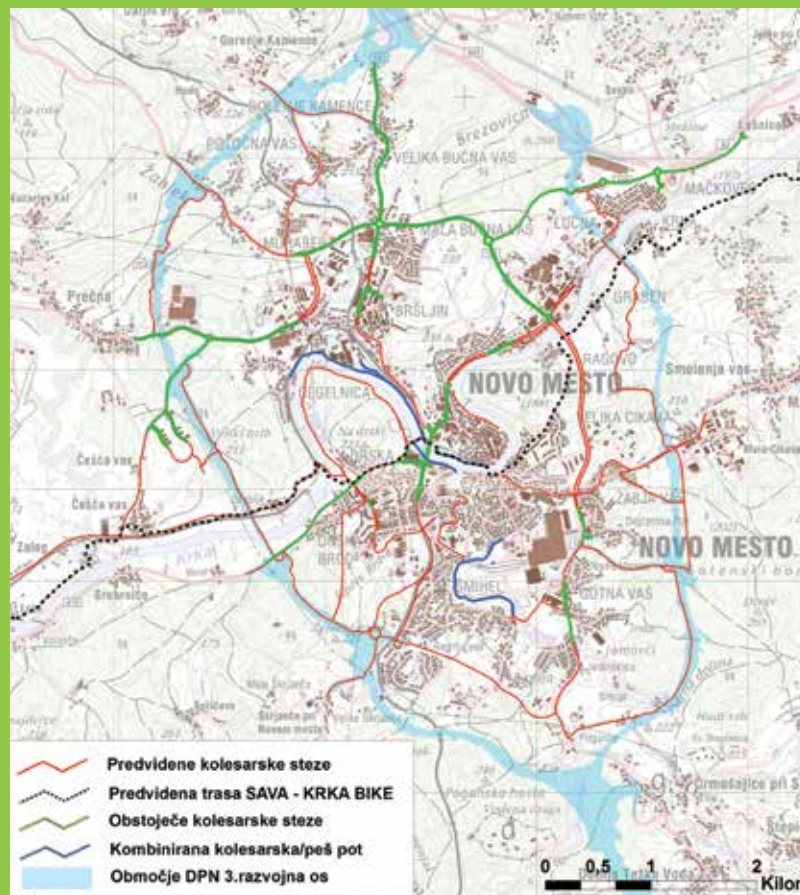
Jože Zupančič

RAZVOJNI CENTER NOVO MESTO, D.O.O. (WWW.RC-NM.SI)

Sava–Krka bike je drugo ime za daljinsko kolesarsko pot, ki bo potekala po porečjih Save in Krke. Predvidena trasa je v večji meri popolnoma ločena od vozišča. V projekt je vključenih 8 dolenjskih občin in 6 posavskih občin. Projekt predvideva umestitev kolesarskih povezav ter izgradnjo državnih kolesarskih povezav na trasah: D2: Žužemberk–Dolenjske Toplice–Straža–Novo mesto–Šentjernej–Kostanjevica na Krki–Brežice–(Obrežje)–Bregana (R Hrvaška); D5: Brežice–Bistrica ob Sotli–Podčetrtek; G17: Radeče–Sevnica–Krško–Brežice–(Rigonje)–Hermica (R Hrvaška); G19: Sevnica–Mokronog–Trebelno–Škocjan–Šmarješke Toplice–Novo mesto.

Namen kolesarske povezave je omogočiti varno kolesarjenje med dolenjskimi in posavskimi kraji. Predvidena kolesarska povezava pa nam lahko ponudi mnogo več – približa barvito dolenjsko in posavsko pokrajino, seznanji z bogato naravno in kulturno dediščino in vključuje lokalno turistično ponudbo. Želimo spodbujati kolesarjenje kot obliko rekreacije in hkrati alternativo osebnemu avtomobilskemu prometu.

Tjaša Kump Murn

NAPOVEDNIK DOGODKOV JUNIJ-AVGUST

TURISTIČNE PRIREDITVE V NOVEM MESTU

Tudi Novo mesto počasi, vendar zanesljivo vstopa na državni in mednarodni zemljevid dogodkov in prireditev vseh vrst, ki v mesto prinašajo živahen utrip in prijetno ozračje. Večina prireditev je tradicionalnih in potekajo že več let, nekaj novih pa samozavestno osvežuje ponudbo. Festivali, sejmi, športne prireditve, mestni dogodki in arheologija so zaznamovani z dolensko kulturno in naravno dediščino, ki jo dopolnjuje nov, urban pogled.

NOVOMEŠKA TRŽNICA

sejmski petki & kulinarika na Glavnem trgu

od aprila do oktobra, Glavni trg

MO Novo mesto v sodelovanju z različnimi partnerji pripravlja petkove sejmske dneve, ki dopolnjujejo ponudbo obstoječe tržnice. Vsak petek sejem na Glavnem trgu predstavlja lokalne pridelovalce, sledi današnjim trendom zdrave potrošnje in osvešča uporabnike o lokalni ponudbi in kakovosti izdelkov. Ponudba pridelovalcev obsega vse od sveže, sezonske zelenjave in sadja, mlečnih izdelkov, suhomesnatih izdelkov, klasičnih dobrot po recepturah naših babic in bolj mladostno obarvanih kulinaričnih sladkosti. Poleg klasične sejmske ponudbe so obiskovalcem na voljo tudi kulinarična razvajanja v sodelovanju z lokalnimi ponudniki gostinskih storitev in pester kulturno-zabavni program. Edinstvena priložnost za pokušino domačih dolenskih dobrot vseh vrst je podrobno predstavljena tudi na FB-strani Novomeška tržnica in spletni strani www.novomesto.si.

NOČ NAKUPOV

april, junij, september, december, mestno jedro

Staro novomeško mestno jedro se prebudi in oživi kot največja svetovna metropola. Trgovci, gostinci, frizerji, cvetličarji, urarji in ostali ponudniki na stečaj odprejo svoja vrata, pripravijo popuste, bogat program in vse do 24. ure razvajajo obiskovalce. Več na: <https://www.facebook.com/gremv mesto/>.

KRKA ŽIVI

od maja do septembra, reka Krka

Krka živi je projekt, ki je povezal in nadgradil dejavnosti športnih društev, katerih delovanje povezuje reka Krka. Projektu so se pridružili predstavniki novomeških društev: Ribiška družina, Klub za podvodne aktivnosti, Jadranski klub, Kajak Kanu SUP klub, Triatlonski klub in Zavod VRT. Obiskovalcem je na voljo izposoja kajakov, kanujev in SUP-ov na mestni plaži pod tenišskimi igrišči.

SEM GLASBA, SEM MESTO

festival klasične glasbe

junij, mestno jedro

Drugi novomeški poletni festival klasične glasbe je zasnovan tako, da premierno uvaja depriviligrane glasbene vsebine v mestno kulturno produkcijo in obenem vključuje glasbenike, ki prihajajo iz Novega mesta. Festival vključuje različna prizorišča v mestnem jedru ter ustvarja čarobne glasbene kotičke in doživetja. Več na: www.kcjt.si.

PRAZNIK SITUL

turistična prireditev

18. junij, Kapiteljska njiva, Glavni trg, Dolenski muzej

Situlska umetnost je najvišji in najpomembnejši umetniški izraz prazgodovine Evrope. PRAZNIK SITUL je letos premierno izpeljana prireditev, ki predstavlja celodnevni dogodek, sestavljen iz treh med seboj povezanih delov. V dopoldanskem času poteka voden ogled skupin pri arheološkem izkopavanju na Kapiteljski njivi, popoldan pa se dogajanje nadaljuje na Glavnem trgu, kjer poteka prikaz obrti iz halštatskega obdobja, ki ga spremlja tudi izbrana ponudba hrane in pijače. Osrednji dogodek je prihod kneginje in kneza s spremstvom. Prikazana so takratna oblačila in oprema, izvajanje glasbe na inštrumentih tistega časa ter uporaba replik posod, ki so bile najdene z izkopavanji. Praznovanje se v večernih urah prestavi na Muzejske vrtove, kamor bo knez v povorki meščane popeljal iz mestnega jedra. Program, ki poteka do polnoči, vključuje slikanje s knezom, prikaz priprave hrane iz halštatskega obdobja, animacijo za otroke z arheoposkovanikom in iskanjem zaklada ter brezplačna javna vodstva po arheološki zbirki. Več na: www.dolenskimuzej.si.

TOUR de SLOVENIE

športno tekmovanje

19. junij, Glavni trg

Začetek 23. kolesarske dirke po Sloveniji bo 16. junija v Ljubljani, končala pa se bo tradicionalno s šprintom štiri dni pozneje v Novem mestu. Letošnja dirka bo imela dodatno draž, saj bo v Sloveniji nastopilo kar šest ekip WorldTour, kar je rekord na slovenskih cestah.

MALVIN

mali festival velikih vin

24. in 25. junij, Glavni trg, Novo mesto

Letos že tretjič odpira vrata mali festival velikih vin, na katerem lahko obiskovalci na idiličnem Glavnem trgu s pestrim programom razvajajo svoje brbončice. Namena festivala sta širitev vinske kulture in predstavitev vrhunskih slovenskih vinskih imen. Program sestavljajo predstavitve vinarjev, vrhunske kulinarike in razgiban spremljevalni program. Več na: www.malvin.si.

Novomeški poletni večeri & RUDI POTEPUŠKI

poletni festival

julij–avgust, Glavni trg, Novo mesto

Topli poletni večeri pod krošnjami dreves Glavnega trga; znani glasbeniki, pisatelji, filozofi in športniki na odru pred knjigarno Goga. Ob sobotah tudi sanjski svet pravljic in ustvarjalnih delavnic za naše najmlajše. NPV se začne s festivalom uličnega gledališča Rudi Potepuški, ko Glavni trg postane oder čudes, glasbe in plesa. Več na: www.goga.si.

GREM DOMOV V NOVO MESTO

tradicionalni prihod študentov in koncert

9. julij, Glavni trg

Pohod novomeških študentov iz Ljubljane, Maribora in Kopra v Novo mesto ob zaključku študijskega leta. Projekt združuje tako preživljanje prostega časa na zdrav način kot tudi krepitev lokalne zavesti študentov, ker večino časa preživijo izven Novega mesta. Pohod se zaključuje z velikim koncertom na Glavnem trgu. Več na: www.dns.si.

FOTOPUB

1.–6. avgust, mestno jedro, Novo mesto

Mednarodni festival sodobne umetnosti Fotopub prinaša v Novo mesto svež pogled na umetniške prakse, ki se predstavljajo v obliki razstav, sejma, sodobnih instalacij in inovativnega spremljevalnega programa. Več na: www.fotopub.com.

JAZZINTY

mednarodna glasbena delavnica in festival

15.–20. avgust, mestno jedro, Novo mesto

Glasbena delavnica in festival Jazzinty že 17 let poteka v Novem mestu. Delavnice se vsako leto udeležijo do 80 udeležencev, ki prihajajo iz praktično vseh evropskih držav, iz ZDA in celo Indonezije, Koreje ter Afrike. Na delavnici poučuje do 10 mednarodnih mentorjev, priznanih glasbenikov in pedagogov. Delavnico spremlja tudi jazz festival, ki v popoldanskih in večernih urah napolni mestno jedro ter zaspanemu mestu prinaša svetovljansko ozračje in kreativno energijo. Več na: www.jazzinty.com.

NOČ NA KRKI

27. avgust, športni park Loka, Novo mesto

Zadnji vikend v avgustu tradicionalno pripada prireditvi Noč na Krki, katere korenine segajo že več desetletij oziroma stoletij daleč. Nekoč je Krka mestu prinašala življenje, obrežja so nudila prekrasne sprehode, poleti je oživilo kopališče na Loki in tudi ribičev dolenska lepota nikoli ni razočarala. Vsakoletna prireditev je družinski praznik v središču mesta, ki je sestavljen iz popoldanskega programa za otroke, spuščanja lučk v Krko in večernega programa za vse generacije. Več na: <http://gostisce-loka.si/noc-na-krki-2015/>.

Foto: Peter Žunič Fabjančič

	NOVO MESTO	ODDAJNIK, DEL TRANZISTORJA	ZIMSKO JABOLKO Z RUMENKASTIM SOČNIM MESOM	VISOKA STAVBA Z MAJHNO TLOORISNO POVRŠINO	TOGNAZZI, UGO	NAPLAČILO, NADAV	TOČENJE GORIVA	ČLOVEKOVO OSEBNO, ČUSTVENO ŽIVLJENJE	USTANOVI-TELJ IN ZAVETNIK PRAVOSLAVNEGA SAMOSTANA
	ZAMAKNJE-NEC, ZANESENJAK								
	KDOR OPRAVLJA MATURO								
	HČI KADMOSA V GRŠKI MITOLOGIJI					STARI SLOVANI SL. POLITIK (BORIS, 1912-1953)			
	SMUKEC STAVČNO LOČILO						NAJVEČJI MOR. SESALEC NEMŠKI MATEMATIK (BERNHARD)		
SESTAVIL: PETER UDIR	KAR POKRIVA OGRODJE LADJE, LETALA	TELO, KI GA OMEJUJEJO TRAPEZI	NEMŠKI KOŠARKAR (NOWITZKI) GL. MESTO ITALIJE			DENARNA ENOTA SRBIJE PRITISK			
DETE					OČE AGAMEMNONA V GR. MITOLOGIJI GIBLJIV STIK DVEH KOSTI			UDICA	PRJETEN, PLEMENIT VONJ
V NEKATERIH DEŽELAH NASLOV ZA VODILNEGA ŠKOFA					LIMONI PODOBEN AGRUM RAČJI SAMEC				
JUŽNOAMERIŠKA TOVORNA ŽIVAL					SPODNJI DEL PRAŠIČJE NOGE OSNOVNA MERA			ROBERT REDFORD REFLEKSIJSKI APARAT	
ANTON PODBEVŠEK			ČELAT ČLOVEK RAZTRGANJE NOTRANJEGA ORGANA				DED PO PRIMORSKO MORALNA NAČELA		
TERENSKO VOZILO						ENDEMIT SLEPA ŽENSKA			
AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI			PLAST NANESENEGA SNEGA FR. IGRALEC (DELON)				ZVRST GLASBE Z JAMAJKJE KAR JE NAVARJENO NA KAJ		
NOVO MESTO	PREDSTOJNIK VEČJEGA SAMOSTANA AM. IGRALEC (DAMON)				AM. IGRALEC (KEVIN) STARA GERMANSKA PISAVA				POLET, VNEMA PREDEL, PODROČJE
IZDELOVALEC METEL						KDOR GOVORI EKAVŠČINO MOŠKI POTOMEČ			
MESTO NA SEVERU ETIOPIJE					USPAVALNO SREDSTVO LUBEJ, ZORAN				
MOŽNAR							PEVEC SKUPNE DRUŠTVO MRTVIH PESNIKOV (VITEZIČ)		
PRELUKNJANA KAMNITA PLOŠČA							REKA V ŠVICI IN FRANCIJI		

ADUA - mesto na severu Etiopije; **PRIMAS** - v nekaterih deželah naslov za vodilnega škofa; **RIEMANN** - nemški matematik (Bernhard);

Geslo pošljite na naslov MO Novo mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto, s pripisom Križanka. Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 1. julija, in med njimi izžrebali 10 nagrajencev, ki bodo nagrado dobili po pošti. Podelili bomo 10 polo majic z grbom MO Novo mesto.

Avtor križanke: Peter Udir

Ime in priimek:

E-naslov in telefon:

Iskano geslo:

Mestna občina Novo mesto
in
Dolenjski muzej Novo mesto
vabita na

SITU^{AE} PRAZNIK FESTIVAL

Novo mesto
18. junij 2016

festival železnodobnega življenja in kulinarike

www.novomesto.si
www.dolenjskimuzej.si

Kapiteljska njiva Novo mesto

10.00 in 12.00

ogled arheoloških izkopavanj z vodstvom

Glavni trg Novo mesto

od 17.00 dalje

prikaz železnodobnih obrti in kulinarike

19.00

prihod halštatskega kneza in kneginje s spremstvom

19.30

sprevod s knežjim parom do Muzejskih vrtov

Dolenjski muzej Novo mesto

18.00 - 24.00

javna vodstva po muzejskih zbirkah v sklopu Poletne muzejske noči

20.00

prikaz železnodobne kulinarike z delavnico, fotografiranje s knežjim parom, animacija za otroke in odrasle

Vstop je prost. V primeru slabega vremena bo prilagojen program potekal v Dolenjskem muzeju Novo mesto.